

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

9^E JAARGANG

WOENSDAG 9 APRIL 1924

No. 432

INHOUD

FINANCIEEL BELEID IN ENGELAND EN IN NEDERLAND door <i>Prof. Mr. G. W. J. Bruins</i>	Blz. 322
De 5½ pCt. Ponden-leening van de Gemeente Amsterdam door <i>F. M. Wibaut</i>	322
Het laatste verslag van het Volkscredietwezen in Neder- landsch-Indië door <i>J. W. Meijer Ranneft</i>	323
Loonen en Loonsverhoudingen te Amsterdam door <i>Ir. B. Bölger</i>	325
Naar aanleiding van „In en Om de Indische Begrooting” door <i>J. Sibinga Mulder</i>	327
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Financiële en Monetaire toestand in Frankrijk door <i>Prof. Bertrand Nogaro</i>	327
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen.....	329
De waarde van verschillende munten in procenten van de goudpariteit.....	000
Stand der cultures en uitvoer gedurende het vierde kwartaal 1923 in Suriname.....	330
MAANDCIJFERS:	
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank.....	331
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam.....	331
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 332—339	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins*.
Redacteur-Secretaris van het weekblad: *D. J. Wansink*
Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam*.
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37*.
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p.
in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,—
per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen
het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande
ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos,
voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

8 APRIL 1924.

In den toestand van de geldmarkt kwam gedurende de afgelopen berichtsweek in zoverre eenige verandering, dat het aanbod van geld op prolongatie belangrijk grooter werd en enkele dagen zelfs verre de geringe vraag overtrof, die er tegenwoordig voorkomt. De prolongatierente liep dan ook sterk terug en Vrijdag werd zelfs voor 3¼ pCt. afgedaan. Deze geldovervloed was echter geheel in strijd met de verdere geldmarkt: Call geld bleef nog steeds weinig aangeboden en wat aangeboden werd, was meestal slechts voor 1 of 2 dagen en werd dan weder teruggevraagd. Ook het aanbod van geld voor particulier disconto bleef zeer gering en alleen in het laatst der week kon men wissels vrijwel steeds voor 4½ pCt. plaatsen; daarvoor was nog herhaaldelijk 5 pCt. toegestaan.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een stijging van f 5.7 miljoen te zien, welke weder geheel voor rekening komt van den Staat; het totaal der rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen blijkt in de afgelopen week van f 78 miljoen tot f 91 miljoen te zijn toegenomen. De beleeningen vertoonen een daling van f 12.3 miljoen, welke de vermeerdering, die de vorige weekstaat in verband met de maandwisseling onder dit hoofd te zien gaf; voor het grootste gedeelte weder ongedaan maakt en uitsluitend de effectenbeleeningen betreft. Het renteloos voorschot van het Rijk en de zilvervoorraad der Bank daalden beide met f 500.000. De goudvoorraad geeft, blijkbaar als gevolg van een tweede goudzending naar de Vereenigde Staten, opnieuw een vermindering van f 12.5 miljoen te zien. De post papier op het buitenland daalde met f 2.6 miljoen, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans een stijging van f 15.2 miljoen vertoonen. De biljettencirculatie blijkt met f 10.3 miljoen te zijn afgenomen. De rekening-courant saldi vertoonen een vermeerdering van f 3.3 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo stelt zich f 11.4 miljoen lager dan verleden week.

Op de wisselmarkt heerschte deze week meer levendigheid. Herhaaldelijk kwamen weder groote fluctuaties voor in Parijs en België. Vooral in het begin der week was de vraag zeer dringend, zoodat Parijs voor 16,20 en België zelfs voor 14,05 werd afgedaan. Daarna trad er weder groot aanbod in, vooral voor België, dat bijna het geheele avance moest afstaan. Overigens was de markt eerder flauw gestemd. Vooral Ponden waren enkele dagen sterk aangeboden, maar ook Dollars liepen terug.

LONDEN, 5 APRIL 1924.

Door de maandwisseling was de geldmarkt Maandag krap en werd bij de Bank of England tegen 4½ pCt. geleend. Met de couponbetalingen van den 1sten April kwam de markt in het bezit van meer middelen, maar daggeld bleef gemakkelijk te plaatsen tegen 2—2¼ pCt. Eerst Vrijdag was kort crediet meer aangeboden, en werden transacties onder 2 pCt. afgesloten. Vernieuwen van zevendaagsche leeningen kostte 2½ pCt.

Met April kwam op de discontomarkt meer vraag naar Treasury Bills, en noteerden de Juli-schatkistbiljetten 2¹⁵/₁₆—3 pCt.

2-mnds. prima bankaccept 2 ¹³ / ₁₆ —7½ pCt.	
3- " " " 3 pCt.	
4- " " " 3— ¹ / ₁₀ pCt.	
6- " " " 3¼ pCt.	

FINANCIËEL BELEID IN ENGELAND EN IN NEDERLAND.

Er is dikwijls reden in deze kolommen te verwijzen naar het in Engeland gevolgde financieele beleid, waarnaast de toestand in ons land, dat *geen* oorlog gevoerd heeft, steeds en in toenemende mate ongunstig afsteekt.

De voorbeelden liggen dezer dagen weder voor het grijpen.

31 Maart jl. heeft Engeland den dienst 1922-'23 afgesloten met een overschot van £ 48 millioen. Op vragen van zijn partijgenooten, of, waar ook voor het nieuwe jaar een sluitend budget verzekerd is, dit bedrag niet zou kunnen worden benut voor allerlei onbevredigd gebleven behoeften, antwoordt de Labour-kanselier Clynes, dat er geen quaestie van kan zijn, of dit bedrag heeft te dienen voor extra-afflossing van schuld.

Nederland, waar het oogenblik, dat het budget weder sluitend zal zijn, zich steeds verder verschuift, voegt, zonder erover te praten, de tekorten op den gewonen dienst automatisch bij de door leening te dekken bedragen. Overschotten op den gewonen dienst hebben hier te lande in de afgelopen jaren met name de gemeenten gekend. Met dezelfde vanzelfsprekendheid, waarmede Engeland tot extra-afflossing overgaat, zijn hier deze saldi gebruikt tot dekking van tekorten op volgende jaren dan wel tot verlaging van belasting, ontijdig, wijl zonder evenredige inperking van uitgaven.

Niet minder éclatant verschil vertoonen beide landen op leeningsgebied. Engeland ziet zijn vlottende schuld geleidelijk verminderen en maakt dezer dagen een aanvang met de conversie harer uitstaande 5 pCt. leeningen in een 4½ pCt. type op een basis, die voor deze laatste op een koers van 97—98 neerkomt.

Nederland ondervindt bij de plaatsing van zijn vlottende schuld steeds meer moeilijkheden en ziet zich genoopt tot een geforceerde leeningspolitiek, waarbij het een bescheiden som van 160 millioen slechts verkrijgen kan op basis van 6 pCt. tegen een koers van 97 pCt. Tegelijk leent Zwitserland, eveneens in het binnenland, frs. 150—200 millioen op basis van 5 pCt. tegen een koers van 98¼ pCt.

Ook Engeland stond enkele jaren geleden voor een staatshuishouding, die aan alle zijden verkeerde uitwassen en gezwollen uitgaafposten vertoonde. Het toenmalige Kabinet heeft den ongewonen stap gedaan een aantal mannen, die in het particuliere bedrijf en in belangrijke takken van staatsdienst getoond hadden tegen de taak ten volle opgewassen te zijn, volledige volmacht te geven tot een onderzoek van den geheelen staatsdienst en hierbij niet alleen de mogelijkheid van interne besparingen onder het oog te zien, maar tevens voorstellen te doen over den omvang der staatszaak zelf.

De Commissie-Geddes heeft het resultaat harer onderzoekingen neergelegd in een drietal rapporten tusschen December 1921 en Februari 1922 ingediend. Op ondergeschikte punten heeft zij vergissingen begaan en enkele harer voorstellen hebben in verschillende kringen verontwaardiging gewekt. Thans wordt evenwel algemeen erkend, dat het werk der commissie van buitengewoon nut is geweest. Het heeft de Engelsche staatsmachine over het doode punt heen geholpen en van de verschijning van dit rapport dateert de nog steeds voortgaande inkrimping der staatsuitgaven, die de wezenlijke basis is van de hechte financieele positie, waarvan Engeland thans de vruchten plukt. Niet alleen, als gezegd, in een belangrijke verlaging van de rentelast voor den staat, maar evenzeer in een veel lager algemeen renteniveau, wat aan het geheele bedrijfsleven ten goede komt.

Aarzeling en verzuim hebben hetzelfde tijdvak hier te lande gekenmerkt. Een krachtiger hand is thans gelukkig merkbaar. Hoe weinig hier te lande

tot op heden evenwel nog is bereikt, treedt in de thans vrijwel afgehandelde begrooting voor 1924 duidelijk naar voren. In de onvermijdelijke salarisverlaging komt beweging. Veel belangrijker is echter de inkrimping der staatszaak. Wat in Engeland reeds twee jaren werkelijkheid is, is hier voor een groot deel nog perspectief.

Ook hier zijn indertijd stemmen opgegaan voor een commissie-Geddes. Evenwel — het behoeft nauwelijks gezegd — tevergeefs.

De Labour-regeering, wier gestie, ondanks eigen verdeeldheid en tekort aan gouvernementele scholing, ook buiten Engeland met alle aandacht verdient te worden gevolgd, heeft thans een nieuwe stap gedaan.

Dezer dagen is door haar ingesteld een commissie, teneinde na te gaan, welken invloed de nationale schuld en de bestaande belastingen hebben op het bedrijfsleven, en de noodige voorstellen te doen tot verbetering. Aanleiding tot de instelling dezer commissie is ongetwijfeld mede het bij de verkiezingen door de Labour-partij, zij het met verdeelden ijver, gepropageerde denkbeeld eener heffing in eens. De Regeering had er zich gemakkelijk af kunnen maken door een commissie te benoemen, die op honorabele wijze de functie van kapstok had kunnen vervullen. Dit heeft zij niet gedaan. De samenstelling der commissie, die in qualiteit niet bij het Geddes-committee achterstaat, waarborgt deugdelijk werk, terwijl de opdracht een zeer ruime is.

De commissie, die, naast den voorzitter Lord Colwyn, uit 12 leden bestaat, telt in haar midden een 7-tal vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, waaronder de bankiers Sir Charles Addis en Henry Bell, den reeder Sir Alan Anderson, en industrieelen als Lord Colwyn zelf en Sir Arthur Balfour, voorts Sir Josiah Stamp, thans een der experts te Parijs, wiens persoon geen nadere aanduiding behoeft, en 5 vertegenwoordigers van de Labour-party, waaronder de bekende econoom J. A. Hobson en de heer Lees-Smith.

Ten tweeden male dus een breede daad, waarom men, in afwachting van het rapport, dat op den in Engeland gebruikelijken korten termijn zal mogen worden verwacht, dat land benijden mag.

Met Nederland vergeleken is, wat de staatschuld betreft, het probleem in Engeland ongetwijfeld ernstiger. Daarentegen is het vraagstuk van den druk der belastingen op het bedrijfsleven hier te lande minstens even dringend als in Engeland, terwijl bovendien de in uitzicht gestelde nieuwe heffingen deze vraag hier te lande nog meer naar voren brengen.

Door de heeren Treub en Wibaut zullen voor de eerstvolgende vergadering van de Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek praeadviezen worden uitgebracht over de vraag, of de grondslagen van het belastingstelsel hier te lande moeten worden herzien met het oog op den eisch der kapitaalvorming. Door deze loffelijke daad van het Bestuur der Vereeniging wordt bereikt, dat, althans wat een zijner meest belangrijke kanten betreft, het vraagstuk op voldoende breede basis zal worden gesteld.

Vergeleken met het vraagstuk van de inkrimping van den staatsdienst is er dus reeds winst. Voldoende grondslag voor een doelbewust regeeringsbeleid is dit echter nog geenszins. B.

DE 5½ pCt. PONDEN-LEENING VAN DE GEMEENTE AMSTERDAM.

De heer F. M. Wibaut schrijft ons

Het korte betoog onder dezen titel in Uw blad 2 April 1924 van de „geachte zijde” gemerkt „S” bevat een tastbare waarheid.

In het aangaan van leeningen door publiekrechtelijke lichamen in vreemde valuta zit zonder twijfel een speculatief element. Niemand weet precies hoe gedurende 50 jaar, om bij het concrete geval te blijven, de valuta-verhouding zal zijn tusschen den Nederlandschen gulden en het Engelsche pond sterling.

De Gemeente Amsterdam is bij het aangaan dezer leening van de veronderstelling uitgegaan, dat de verhouding tusschen den Nederlandschen gulden en het pond sterling gemiddeld over die 50 jaar niet zeer belangrijk zal afwijken van de onderlinge goudpariteit der beide valuta's. Op grond van die veronderstelling heeft zij rente en aflossing voor deze $5\frac{1}{2}$ pCt. leening voor de Gemeente gunstig geacht. Doch indien over het grootste deel van deze 50 jaar de Nederlandsche gulden ten opzichte van het pond sterling het heel slecht zou maken, d.w.z. indien over dit tijdperk de verhouding van den Nederlandschen gulden tot het Engelsche pond zou worden uitgedrukt niet in de buurt van $f 12$ of $f 12.10$, doch bijvoorbeeld in de buurt van de $f 14$, dan zou inderdaad deze $5\frac{1}{2}$ pCt. ponden-leening voor Amsterdam duur blijken te zijn. Zou daarentegen de Nederlandsche gulden tegenover het pond sterling het buitengemeen goed maken, d.w.z. zou het pond sterling in Nederlandsche valuta uitgedrukt in de buurt komen en blijven van $f 10$, dan zouden rente en aflossing van deze $5\frac{1}{2}$ pCt. leening zeer laag zijn.

Het is duidelijk, dat de Gemeente Amsterdam noch de eene groote schommeling naar boven, noch de andere groote schommeling naar beneden waarschijnlijk acht, maar ontegenzeggelijk is, dat het speculatieve element in het aangaan dezer leening in vreemde valuta, in ponden sterling, aanwezig is,

Moet nu echter de indruk van dit speculatieve element op den geachten „S” het tegendeel van aangenaam zijn?

De mededeeling verbaast ons. Immers de aard van het speculatieve element, dat in de Amsterdamsche leening zit, moet voor elken rechtgeaarden Nederlander streelend zijn. De speculatie is wat de Nederlandsche gulden betreft à la hausse. De mentaliteit, die de speculatie aanvaardbaar maakt, is er een van groot vertrouwen in den Nederlandschen gulden. Het vertrouwen, dat gedurende een tijdperk van 50 jaar de goudpariteit van den Nederlandschen gulden ten opzichte van die van het Pond Sterling niet veel zal afwijken van die welke voor den oorlog de gemiddelde was.

Is nu deze mentaliteit gezien uit een oogpunt van Nederlandschen burgerzin niet te prijzen boven die van een groot aantal Nederlandsche beleggers, die hun guldenbeleggingen omzetten in vreemde valuta en voor nieuw beleggingsgeld de voorkeur geven aan bv. dollarwaarden boven den Nederlandschen gulden?

Deze burgers spreken wantrouwen uit in den Nederlandschen gulden en scheppen daardoor in veel sterkere mate dan de gemiddelde Nederlander vermoedt een voor den Nederlandschen gulden schadelijke in elk geval niet ongevaarlijke atmosfeer.

Wij hopen, dat, indien „S”, — die zonder twijfel een goed Nederlander is —, dit bedenkt, zijn indruk van de Amsterdamsche leening nog wel aangenaam zal worden.

In vier regels aan het slot van zijn betoog stelt „S” de eisch, dat voor publiekrechtelijke lichamen het aangaan van schulden in buitenlandsche valuta zeer belangrijk zou worden beperkt, feitelijk zou worden verboden. „S” zegt er niet bij of hij dan ook aan de Nederlandsche geldbeleggers zou willen verbieden in buitenlandsche leeningen deel te nemen of zich met hun beschikbare gelden in buitenlandsche ondernemingen te interesseeren. Wij zijn tegenstanders zoowel van het eene verbod als van het andere. Doch wanneer „S” alleen Nederlandsche publiekrechtelijke lichamen wil beperken in de mogelijkheid om te leenen voor voorziening in uitgaven, die door publiekrechtelijke organen zijn gevoteerd, en hij wil het Nederlandsche beleggingsgeld vrijheid laten om zich te bewegen over de geheele wereld, hoe denkt „S” dan de Nederlandsche publiekrechtelijke lichamen, die elken dag voor het economische leven van Nederland onafwijsbare uitgaven hebben te doen, die uit

leeningsgeld moeten worden gedekt, ten allen tijde in staat te stellen die uitgaven te financieren?

Welbeschouwd zou de behandeling van deze vraagstukken toch eigenlijk wel meer dan vier regels verdienen.

De laatste opmerking geven wij ook ter overweging aan de Redactie van de „Economisch-Statistische Berichten”, die in haar onderschrift zich schijnt aan te sluiten bij een artikeltje in de „Times”, waarbij op den dag na de emissie van de $5\frac{1}{2}$ pCt. leening, den dag dus, dat de leening volteekend bleek, aan de Engelsche beleggers de raad werd gegeven om het Engelsche beleggingsgeld liever niet voor Amsterdamsche doeleinden te besteden, doch voor Engelsche doeleinden te reserveeren.

Het zou wel interessant zijn van de Redactie te vernemen of dit standpunt inderdaad voor Nederland door haar wordt aanvaard?

Indien de Redactie van „Economisch-Statistische Berichten” inderdaad dit nationale standpunt aanvaardt, zal zij voor de uiteenzetting allicht meer dan vier regels gebruiken en bevelen wij ons voor de gelegenheid tot gedachtenwisseling op dit punt bij voorbaat aan.

F. M. WIBAUT.

[De schrijver van het door den heer Wibaut besproken artikel zal vermoedelijk niet nalaten in een volgend nummer van repliek te dienen. De heer Wibaut stelt tot slot echter ook een vraag aan de Redactie, waarop deze reeds dadelijk mag antwoorden.

De redeneering van de „Times” is deze: voor de behoeften van het Britsche Rijk, die tot dusver steeds in Londen dekking hebben gevonden, is de betrekkelijk beperkte kapitaalmarkt op het oogenblik nauwelijks ruim genoeg. Bij het groot aantal leeningaanvragen, dat thans uit den vreemde Londen bereikt, is dus zekere discriminatie noodzakelijk. Leeningen aan vreemden, waardoor de Engelsche handel kan worden gesteund, zijn wenschelijk, terwijl leeningen welke van een speciaal en goed opgezet reconstructieschema, als dat voor Oostenrijk, deel uitmaken, een klasse op zich zelf vormen. Leeningen van de soort als de Amsterdamsche acht de „Times”, als niet tot deze groepen behorende, voorshands min wenschelijk.

Men kan deze zaak natuurlijk zeer principiëel stellen. Wanneer men echter als Engelschman het gevoel heeft niet meer over zoo ruime faciliteiten te beschikken als voorheen en dan ziet, dat uit een land, dat vóór den oorlog eveneens kapitaal exporteerend was, een naar verhouding niet onbelangrijk bedrag wordt opgenomen voor zuiver interne doeleinden, die men in vele eigen steden minder verzorgd weet dan in de credietvragende vreemde stad, dan behoeft men nog niet met de dikwijls sterk imperialistische gezindheid van de „Times” in te stemmen om zekeren onwil in zich te voelen opkomen. In denzelfden zin uit zich b.v. ook de democratisch-liberale „Nation”, die bovendien wijst op het risico, steeds in dergelijke lang loopende vreemde leeningen besloten.

Overigens behoeft wel niet gezegd, dat het aanhalen van een voor een bepaalde quaestie belangrijke uiting uit een vreemd blad niet impliceert, dat men het daaruit blijkende standpunt principiëel en onder alle omstandigheden juist acht. — Red.]

HET LAATSTE VERSLAG VAN HET VOLKSCREDIETWEZEN IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Wie een jaarverslag van „het Volkscredietwezen” in Indië leest zal goed doen zich van den beginne voor oogen te houden, dat wat in het dagelijksch leven „het Volkscredietwezen” heet geenszins het geheele aan de bevolking verstrekte crediet omvat en zelfs niet eens het grootste deel daarvan. Want naast dit volkscrediet — dat overigens zelf veelsoortig is en behalve de afdelingsbanken nog desabanken, loem-

boengs en visschersbanken omvat. — staat daar nog het crediet door de landspandhuizen en dan verder nog, buiten alle officieele bemoeienis, dat van de Inlandsche geldschietters, van de Chineesche geldschietters en opkoopters, van de Europeesche grondhuuders. Dat alles maakt het waarlijk niet eenvoudig om zich een beeld te vormen van het crediet, dat in Indië aan de bevolking wordt verstrekt.

Maar drie groote kenmerken zijn van die credietverstreking toch onmiddellijk te constateeren. Zij is veelsoortig; zij is aanzienlijk en zij neemt snel, zelfs zeer snel, toe. Alle drie deze kenmerken zijn even belangrijk als bedenkelijk.

De *veelsoortigheid*, zooals die zooveel werd aangegeven, is vooral daarom zoo bedenkelijk, omdat zij het, voor deze bevolking lang niet altijd onschuldig, consumptief crediet onvermijdelijk in de hand werkt. Want al deze geldschietters — welwillende, commercieele, of kwaadwillende — geven hun credieten naast elkaar en heel vaak los van elkaar. Zoo moeten de leeners wel in de verleiding komen te pogen het eene gat met het andere te stoppen.

De totale *omvang* van dit crediet aan de bevolking in al zijn vormen is moeilijk te schatten, omdat noch van de Inlandsche, noch van de Chineesche voorschotten het bedrag ook maar bij benadering valt te taxeeeren. Maar zeker is, dat die omvang zeer groot is. De pandhuizen verstrekten alleen op Java in het verslagjaar reeds f 148.000.000 (op rond 37.000.000 panden); de afdelingsbanken f 37.000.000 (op 495.000 schuldbewijzen), de desabanken f 14.000.000; de loemboengs, padi voor een waarde van pl.m. f 5.000.000; de suikerfabrieken voorschot op gronden voor minstens f 12.000.000. Dat is alleen van dit geregeld crediet bij elkaar een schuldenlast voor de bevolking van f 216.000.000 per jaar. Waarlijk geen klein bedrag als men bedenkt, dat toch minstens de helft — en vermoedelijk veel meer — daarvan consumptief crediet is; dat wil dan zeggen, dat het vertering vooraf beduidt, vertering, die dan achteraf betaald moet worden met arbeid, afstand van goed (onigeloste panden) of tijdelijken afstand van grond. En goedkoop is dit recht om vooraf te mogen verteren voor de bevolking waarlijk ook niet. Aan rente betaalt men volgens de laatste verslagen per jaar aan de pandhuizen f 13.500.000, aan de afdelingsbanken f 5.600.000 (met boeten f 6.000.000), aan de desabanken f 1.300.000, aan de loemboengs voor een waarde van f 1.100.000. Dat is bij elkaar een bedrag van f 21.900.000, waarbij dan dus de andere geldschietters nog niet zijn meegeteld en evenmin is berekend wat men aan „rente” derft door het niet inlossen van pandgoed of het op crediet geven van zijn grond.

Deze cijfers mogen wel eens worden overdacht, ook vooral door degenen, die thans met zooveel klem de verhooging van inlandsche belastingen voorstaan. En men zal dan bij dat overdenken goed doen om er andere cijfers naast te leggen, zoo b.v. die van de landrente, die in de laatste vijf jaren van rond f 22.000.000 tot f 28.000.000 is opgevoerd. Of dat van het aantal gezinshoofden op Java, dat pl.m. 6.000.000 bedraagt, terwijl het inkomen per gezin volgens de laatste berekening op f 160 per jaar te schatten is. Nog duidelijker spreken de cijfers als men — waarvoor hier nu geen plaats is — een en ander eens uitrekt voor een bepaalde afdeling; liefst een suikerafdeling, waarin in den regel het door de fabrieken verstrekt crediet dat van de afdelingsbank nog overtreft, en waar het permanent tekort in het bevolkingsbudget wel eens zeer evident wordt.

Het derde kenmerk van het crediet, dat op Java aan de bevolking wordt verstrekt, is *de zeer snelle toename*. Althans van de beide „officieele” vormen. In 1913 bedroeg het pandcrediet nog slechts f 52.000.000, dat der afdelingsbanken f 17.000.000. Van beide is dus de omzet in de laatste tien jaar meer dan verdubbeld. En nog steeds gaan deze cijfers,

vooral die van het pandcrediet, in snel stijgende lijn omhoog. De tijd schijnt niet zoo ver meer, dat de bevolking aan rente voor haar „officieel” crediet meer zal betalen dan aan directe belastingen. Een deel van die snelle vermeerdering kan worden verklaard door de waardevermindering van het geld; een ander deel uit de vermeerdering van geldtransacties, het „voortschrijden der geldhuishouding”. Maar een deel is toch niet anders te verklaren dan door het feit, dat thans meer crediet — en helaas consumptief crediet — gegeven wordt dan vroeger. Want de vroeger nog wel eens hier en daar gekoesterde, ietwat naïeve gedachte, dat het officieele crediet in het algemeen en op groote schaal *in de plaats* zou kunnen komen van het crediet van tjina's mindering en Inlandsche geldschietters en dat het zoo den woeker zou kunnen doen verdwijnen, is nu wel voor goed overwonnen.

Met het constateeren van al deze feiten is geen oordeel uitgesproken en is evenmin gepoogd een verklaring te geven of maar te suggereren. Zij dienden slechts om aan te toonen, hoe uiterst belangrijk ook op Java de credietverstreking aan de bevolking is geworden. Het is mogelijk en waarschijnlijk, dat dit verschijnsel — als gevolg, gedeeltelijke oorzaak of als wisselwerking? — overal ter wereld onverbreekelijk is verbonden aan de „economische ontwikkeling” of juist wellicht aan de toename van de geldcirculatie in het algemeen (in 1903 was het bedrag van bankbiljetten in omloop f 51.000.000, in 1913 f 112.000.000, in 1921 f 329.000.000, in 1923 f 269.000.000). Maar het blijft in allen gevalle het constateeren waard.

Wat is nu in dezen stand van zaken de plaats van „het Volkscredietwezen”, waarin ligt nu zijn belangrijkheid? Ons inziens niet in de grootte van den omzet — wat dat betreft blijft het ver achter bij het pandcrediet — maar wel *in de goede bedoeling*, waarmee het wordt verstrekt; in de voorzorgen, die het daarom ook ten behoeve der leeners neemt, of althans nemen wil.

Bij den pandhuisdienst is dat wel heel anders. Wel is ook van dien dienst in laatste instantie de bedoeling voortreffelijk. Doch in de praktijk heeft men daarbij uitsluitend te maken met de zakelijke basis van het geboden pand. In die praktijk doet het Land niet anders dan gebruik maken van de gegeven omstandigheden; het vindt een bijna verbijsterend vermogen tot credietopname bij een leengrage bevolking, die met de panden in de handen de pandhuizen „niet besluipst, maar bestormt”. Een op zoodanigen, helaas maar al te vasten grond gebouwd bedrijf kan niet anders dan tot rendabel grootbedrijf worden.

Bij het Volkscredietwezen treedt het Land in heel andere functie op. Daar raakt de Overheid doelbewust en met de beste bedoelingen de zwakste plek in het toch al zwakke economisch karakter der bevolking.

Juist daarom echter verdient een verslag van dezen diensttak zoo bijzondere aandacht. Zeker, ook het pandhuisverslag is onontbeerlijk voor wie zich een beeld wil vormen van het economisch leven der bevolking. Van al de processen van pandgeven, inlossen of niet inlossen, beleenen, koopen op veilingen, zijn de massacijfers belangwekkend. Maar over de beteekenis van die cijfers zal men in de verslagen van dit commercieel werkend bedrijf weinig of niets vinden. En dat is misschien maar goed ook. Bij het Volkscredietwezen daarentegen is de dienstleiding wel verplicht te pogen de sociale beteekenis van het gegeven crediet te doorgronden. Dat is een onderdeel van haar taak, die zelfs ondanks dat pogen, nog een lange reeks van teleurstellingen biedt en bieden moet, doch die zonder dit streven zonder meer overbodig zou worden. En het is een billijke eisch, dat de dienstleiding van haar verworven inzicht blijk geeft in haar verslag.

Van het verslag, zooals dat thans verschijnt, kan worden geconstateerd, dat het aan dien eisch voldoet. Het is bezonken en oprecht; het geeft een groote hoeveelheid systematisch geordende feiten. Uit die feiten het volgende:

Volksbanken op Java.

De malaise deed zich duchtig voelen. Er kwam veel minder geld in het land; opgepot zilver kwam weer in de circulatie. Prijzen van vee en landbouwproducten liepen terug en daarmee de inkomsten van landbouwers. Een en ander deed de credietbehoefte stijgen. Dit was te meer voelbaar, doordat andere, vooral Chineesche credietgevers, gedwongen door de malaise (dus niet door de concurrentie van officieele credietinstellingen) hun voorschotten inkrompen.

De afdelingsbanken traden deze vergroote credietbehoefte met groote voorzichtigheid tegemoet. Zij leenden f 36.900.000 uit tegen f 37.400.000 in het vorig jaar, waarbij men echter in het oog moet houden, dat in het verslagjaar de waarde van het geld steeg. Overigens blijkt juist in een jaar als dit het verschil in werking tusschen pandhuisdienst en volkscredietwezen. Het pandcrediet steeg in het laatste jaar van f 141.000.000 tot f 148.000.000. Gemakkelijk is echter het binnen de perken houden der banken niet. Vooral bij het met zakelijk onderpand van gronden gegeven crediet bestaat uiteraard veelal neiging om den weg van het pandcrediet op te gaan en te verzuimen om bij het verstrekken der leeningen met het belang van den leener rekening te houden.

Merkwaardig is de actie der afdelingsbanken in de sinds eenige jaren sterk sprekende verhooging van het uitgeleend bedrag per schuldbewijs. Sinds 1917 nam het aantal schuldbewijzen niet toe; het bedrag per leening steeg van f 49 tot f 75, dus met 50 pCt. Is dat een bewijs, dat men ten slotte terecht is gekomen bij een moeilijk voor uitbreiding vatbare groep van „vaste” leeners? En is de sombere vraag gewettigd of deze vaste leeners misschien niet noodgedwongen tot steeds opnieuw leenen verplicht zijn?

Naast het gelijkblijven der uitzettingen zijn volgens het verslag de kenmerkende en uit de malaise en de malaisepolitiek der banken eenvoudig verklaarbare verschijnselen van het verslagjaar: een sterke vermeerdering van boete en achterstand en een verkorting der aflossingstermijnen.

Merkwaardig in dezen malaisetijd is de toename van de beleggingen van Inlanders en vreemde Oosterlingen (practisch beduiden die van vreemde Oosterlingen heel weinig), waar de postspaarbank een vermindering van Inlandsche beleggingen had te constateeren.

De bedrijfskosten der banken toonden een niet aanzienlijke stijging. Het verslag geeft daarvan een duidelijke verklaring en neemt terecht stelling tegen het streven van verschillende banken, die door de verbetering van bedrijf — en van traktementen van het personeel — steeds verder afraaken van een harer voornaamste doeleinden: goedkoop crediet te verschaffen.

Van commercieel oogpunt zijn de bedrijfsuitkomsten der banken beter dan andere jaren, ondanks verschillende ernstige fraudes, welke het doorwerken der na-oorlogsmentaliteit ook hier ten gevolge heeft gehad.

Afdelingsbanken in de buitengewesten.

Het bankbedrijf op de buitengewesten geeft wel een heel ander beeld dan dat op Java. Het is bij elkaar natuurlijk nog van minder beteekenis, ofschoon dat in sommige streken, naar verhouding tot het zielen-tal, reeds anders is. Voorts is het bedrag per schuldbewijs aanmerkelijk hooger (f 317 tegen f 75). Voor bijna de helft wordt het crediet gebruikt voor den groothandel, terwijl daarvoor op Java slechts 12 pCt. van het uitgeleende geld dient. Het crediet bereikt in de buitengewesten dus blijkbaar een groep van personen, een „middenstand”, die daar naar verhouding van veel grooter beteekenis is dan op Java. Overigens deed zich ook in de buitengewesten de malaise duchtig voelen; de omzet kromp, de achterstand steeg, de bedrijfsuitkomsten lieten hier en daar te wenschen over.

Op den buitenstaander maakt het den indruk, dat

men van de buitengewesten het geheel nog niet zoo in handen heeft als op Java.

Desacrediet.

Uit het verslag blijkt helder, welke groote evolutie zich in het desacrediet volstrekt geleidelijk verdwijnen de loemboengs (9830 in 1922 tegen 11.400 in 1916) en nemen de desabanken in aantal en beteekenis toe. Toch stelle men zich dit proces niet te simplistisch voor. Want de resteerende loemboengs van nu, staan gemiddeld veel sterker dan de loemboengs van vroeger; hun totaal omzet vermindert weinig; in sommige streken — en het is merkwaardig, dat dat soms cultuurstreken zijn als Madioen, Banjoemas, Cheribon, Premboen — geeft de bevolking duidelijk te kennen, de loemboengs te willen behouden of uit te breiden.

De ontwikkeling van het desabankwezen is — na lange jaren van moeizame proeven van organisatie en controlesystemen — thans gezond; zij is belangrijk, doch geschiedt met de noodige voorzichtigheid; de achterstand is praktisch nihil. Het doelbewuste streven der dienstleiding gaat naar desabanken, die zoowel leeningen met wekelijksche, maandelijksche als oogstaflossingen geven. Zoo hoopt men alle groepen der bevolking te kunnen bereiken.

Organisatie.

De organisatie van den dienst ondergaat geleidelijk verandering; de eventueele samenvoeging van Centrale Kas- en Volkscredietwezen wordt voorbereid; de noodzakelijkheid van samenwerking met andere diensten heeft de aandacht.

* *

De taak van het Volkscredietwezen is in deze tijden in Indië niet eenvoudig. Een iets te groot optimisme, het even sluiten van de oogen voor de werkelijkheid kan vrijwel onmiddellijk funeste gevolgen hebben. Maar te weinig initiatief en moedeloosheid onder de bij deze taak onvermijdelijke, steeds herhaalde teleurstellingen zou misschien nog erger zijn. Het is verblijdend en geruststellend uit het verslag te kunnen constateeren, dat men ter bevoegder plaatse de moeilijkheden nergens ontwijkt of ontkent, doch ze — gelukkig met succes — tegemoet treedt.

Weltevreden.

J. W. MEIJER RANFFT.

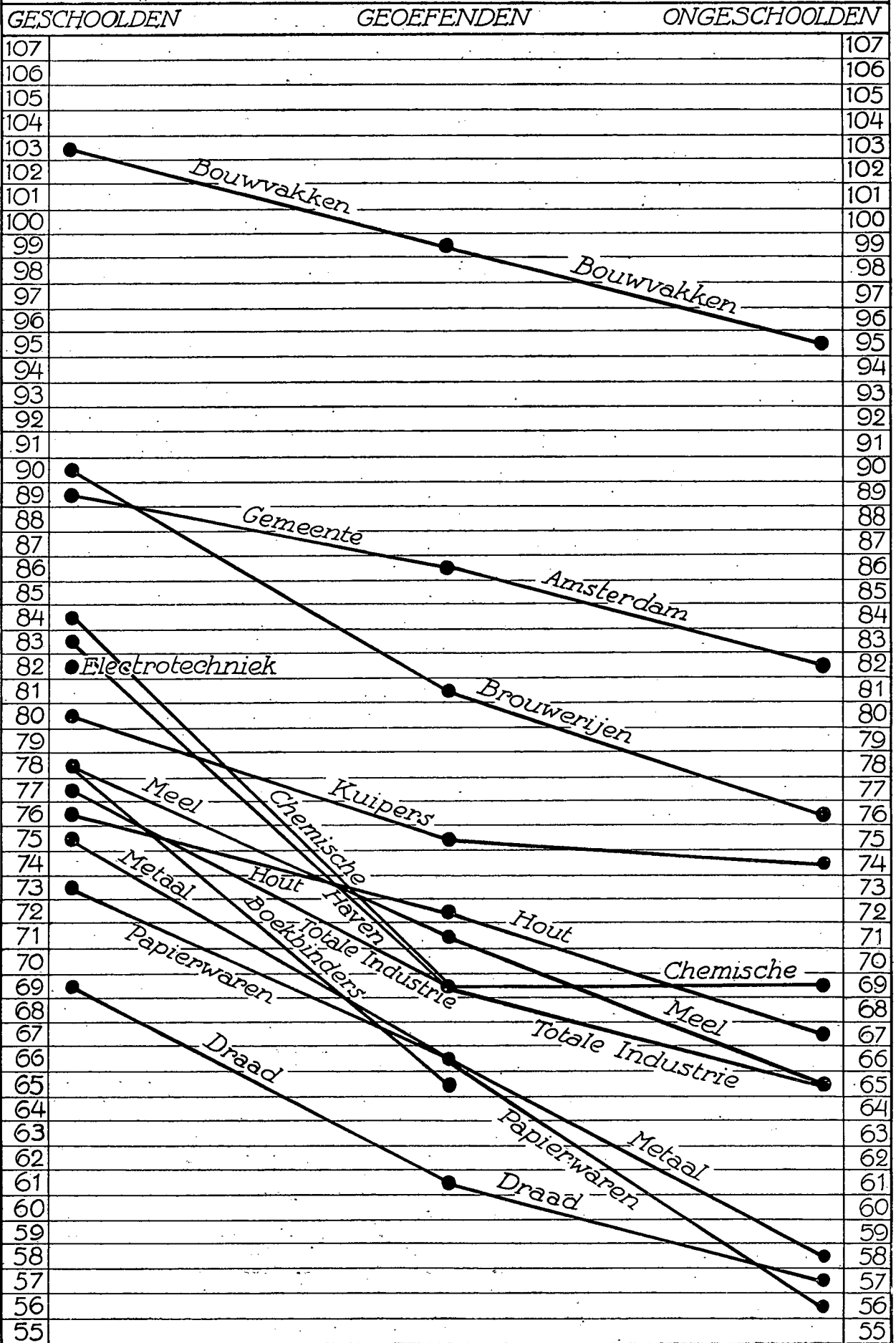
**LOONEN EN LOONSVERHOUDINGEN
TE AMSTERDAM.***2e halfjaar 1923.*

Door het bureau van *Centraal Overleg* in arbeidszaken voor Werkgeversbonden, Schotersingel 9 te Haarlem zijn de navolgende cijfers opgemaakt over de loonen en loonsverhoudingen te Amsterdam over het 2de halfjaar 1923, waarvoor de gegevens, wat de particuliere industrie betreft, door werkgevers in verschillende bedrijfstakken, aangesloten bij het Plaatselijk Overleg te Amsterdam, zijn verstrekt.

De gegevens en de grafiek betreffen het uurinkomen van meerderjarige mannelijke werklieden, verdeeld in vakgroepen, namelijk in geschoolden, geoefenden en ongeschoolden. In onderstaande tabel hebben deze gegevens betrekking op totaal 18173 werknemers, werkzaam in 159 particuliere ondernemingen en bij de Gemeente Amsterdam.

Voor de gegevens van de gemeente Amsterdam zijn de cijfers over 1922 genomen, verminderd met ongeveer 7 pCt. wegens invoering van de 48-urige werkweek. Aangezien in 1923 tevens de toeslag voor Zondags- en nachtarbeid voor arbeid volgens werkrooster van resp. 25 en 50 pCt. gebracht is op 15 en 30 pCt. en een verlaging der tarieven plaats vond, zijn deze cijfers iets te hoog. Het Gemeentelijk Arbeidsbureau te Amsterdam deelde ons mede, dat de invloed van het genoemde nog niet in juiste cijfers is weer te geven, zoodat met de vermelding ervan kan worden volstaan. Daartegenover staat echter,

GEMIDDELD UURINKOMEN VAN MEERDERJARIGE MANNELIJKE WERKLIEDEN TE AMSTERDAM OVER HET TWEEDE HALFJAAR 1923

Gemiddeld uurinkomen van meerderjarige mannelijke werklieden over het tweede halfjaar 1923 te Amsterdam.

Bedrijfstak	Aantal werklieden	Aantal werklieden				Gemiddeld uurinkomen		
		Totaal	Geschoolden	Geoeffenden	On-geschoolden	Geschoolden	Geoeffenden	On-geschoolden
Bouwvakken	65	1015	639	30	340	103	99	95
Brouwerijen	3	705	193	339	173	90	81	76
Gem. Amsterdam	—	8937	2588	4634	1715	89	86	82
Chem. Industrie	7	490	70	71	349	84	69	69
Havenbedrijf	32	2025	36	1989	—	83	69	—
Electro-techniek	9	83	83	—	—	82	—	—
Kuipersbedrijf	3	118	36	62	20	80	75	74
Meelfabrieken	1	182	19	73	90	78	71	65
Boekbindersbedrijf	9	197	133	64	—	78	65	—
Houtbedrijf	12	320	15	124	181	76	72	67
Metaalindustrie	16	3898	2130	1128	640	75	66	58
Papierwaren-Ind.	1	42	9	25	8	73	66	50
Draadindustrie	1	161	33	114	14	69	61	57
		18173	5984	8653	3536			
Totaal particuliere ondern. zonder bouwvakken	94	8221	2757	3989	1475	77	69	65

dat bij het uurinkomen der gemeentewerklieden geen rekening is gehouden met het ziekengeld, verlof- en vacatiegeld, vacantietoeslag en pensioenpremie, die voor 1923 op respectievelijk ongeveer 3 pCt., 4,5 pCt., 1,6 pCt. en 12 pCt., te zamen ruim 21 pCt., van het uurloon geschat kunnen worden.

De gemeentewerklieden zijn thans op dezelfde wijze ingedeeld in vakgroepen als dit voor de andere bedrijfstakken gedaan is. Teneinde een denkbeeld te geven van deze vakgroepindeeling volgt hieronder een gespecificeerde opgave van de vakgroepen der gemeentewerklieden, welke indeeling in overleg met het Gemeentelijk Arbeidsbureau is vastgesteld. De cijfers van het uurinkomen van 1922 zijn in verband met de vergelijking met ongeveer 7 pCt. verminderd.

Geschoolden.		
Vak	Aantal	Uurinkomen in cents
Kleermakers	26	98
Machinisten	108	97
Schippers (pontveren)	69	96
Machine-Bankwerkers	120	94
Meubelmakers	33	91
Fitter-Monteur-Buisleggers	42	90
Smeden-Vuur-Bankwerkers	494	89
Overige geschoolde Metaalbewerkers	164	89
Fijnschilders	172	88
Timmerlieden	172	88
Overige vaklieden	120	88
Monteurs	481	88
Letterzetter-Boekdrukker-Binder	75	88
Met-elaars	41	88
Wagenmakers	52	88
Tuinlieden	92	87
Electriciens	24	86
Koper- Lood- en Zinkwerkers	32	86
Filters	262	84
Stucadoors	9	84
	2588	89

Geoeffenden.		
Vak	Aantal	Uurinkomen in cents
Vrachtvaarders	69	115
Straatmakers	136	114
Stokers en verder stokerijpersoneel	382	92
Machine- en Motordrijvers	74	91
Overige werklieden	203	88
Dekknechten (pontveren)	69	88
Wagenbestuurders-koetsiers	761	88
Muntmeter- en Meteropnemers	145	87
Chauffeurs	27	87
Bankwerkerhulpers	91	86
Schuitenvoerder-puinwerkers	92	85
Grondwerkers en Baggerlieden	140	84
Koetsier Arbeiders	135	84
Conducteurs	1330	84

Geoeffenden.		
Vak	Aantal	Uurinkomen in cents
Magazijnbediende	121	84
Handlangers m. Vakbekwaamheid	723	83
Kraandrijvers	67	82
Voerlieden	69	79
	4634	80

Ongeschoolden.		
Vak	Aantal	Uurinkomen in cents
Wagen- en tuigenpoetsers	185	101
Kolen-Cokes- Zuiveringarbeiders	38	93
Overige werklieden	270	85
Arbeiders	372	83
Rioolputscheppers	72	83
Lantaarnopstekers	50	80
Handlangers	370	80
Straatreiniger-putscheppers	237	76
Badknechts	26	74
Schoonmakers	50	73
Dag- en nachtwakers	45	70
	1715	82

Indien men van het uurinkomen der geschoolden uitgaat, dan geeft de onderstaande tabel het verschil, dat in de onderscheidene bedrijfstakken en bij de Gemeente Amsterdam bestaat tusschen het uurinkomen der geoeffenden en der ongeschoolden, vergeleken met het uurinkomen der geschoolden.

Bedrijfstak	Verschil met het uurinkomen der geschoolden.	
	Minder dan de geschoolden	
	Geoeffenden	Ongeschoolden
Bouwvakken	4 0/0	8 0/0
Brouwerijen	10 "	15,5 "
Gemeente Amsterdam	3,5 "	8 "
Chemische Industrie	18 "	18 "
Havenbedrijf	16 "	—
Kuipersbedrijf	6,5 "	7,5 "
Meelbedrijf	9 "	17 "
Boekbindersbedrijf	17 "	—
Houtbedrijf	5 "	12 "
Metaalindustrie	12 "	22,5 "
Papierwarenindustrie	9,5 "	23 "
Draadindustrie	11,5 "	17,5 "
Totaal particuliere ondernemingen zonder bouwvakken	10,5 "	15,5 "

Haarlem, Maart 1924.

Ir. B. BÖLGER.

NAAR AANLEIDING VAN „IN EN OM DE INDIÏSCHE BEGROOTING”.

Naar aanleiding van mijne artikelen „In en om de Indische begrooting” zijn eenige opmerkingen gemaakt inzake de jaarbeurs te Bandoeng en de gevangenisnijverheid. Waar zij echter de quintessens van mijn betoog, het ongesanctioneerd en ongemotiveerd uitgeven van 's lands gelden, niet aantasten kan ik volstaan met een zeer kort antwoord. De jaarbeurs is bezig zelve het antwoord te geven op de vraag of er behoefte aan is en of Bandoeng daartoe de geschikte plaats is. Het feit van de financiële hulp, buiten de regeering om door het Dep. der G. B. verleend, blijft vaststaan en daarbij is het niet de hoofdzaak of dat bedrag f 50.000 of meer of minder is.

Het bestuur van de eerste jaarbeurs wist reeds hoe ik over dat instituut oordeelde en heeft het gewaardeerd toen ik, na door het bestuur daartoe te zijn uitgenoodigd en van de regeering de opdracht gekregen te hebben, met eene zeer welwillende rede de opening verrichtte. Dat was mijn taak en plicht. Ik dank den heer Kroon, dat hij de ook verder correcte houding, gezien de hulp van de ambtenaren van de afdeling Nijverheid, eens heeft in 't licht gesteld. Het bestuur was van die correcte houding zoozeer overtuigd, dat het voor de opening van de jaarbeurs van 1921 zijn verzoek herhaalde. Mijn oordeel over de jaarbeurs heeft van het begin af nimmer eenige wijziging ondergaan.

De oud-inspecteur van het gevangeniswezen, de heer Nienhuis, komt op tegen wat ik zeide over de klappervezelinstallatie te Pekalongan. Ze behoort in de eerste plaats thuis in de klapperstreek bij uitnemendheid, midden-Java. Dat men te Pekalongan ten slotte er in geslaagd is voldoende aanvoer van klapperdoppen te krijgen moge waar zijn, reeds het feit dat men voor 25 pCt. afhankelijk is van eene particuliere onderneming, die morgen haar doppen eene andere bestemming kan geven, bevestigt mijne meening.

De regeering heeft in haar zoo sterk gedifferentieerde diensttakken deskundigen op haast elk gebied en men kan niet eischen, dat zelfs een inspecteur van het gevangeniswezen in alle onderdeelen van zijn taak deskundig zij. Maar de fout van meerdere leidende ambtenaren is, dat zij het *wel* meenen te zijn en dat staat maar al te vaak de bedrijfseconomie en daarmede het juist besteden van 's lands gelden in den weg. En om dat laatste draait mijn heele betoog.

J. SIBINGA MULDER.

Bussum, Maart 1924.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE FINANCIËLE EN MONETAIRE TOESTAND IN FRANKRIJK.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons d.d. 5 April 1924:

In mijn laatsten brief,¹⁾ welke reeds grotendeels gewijd was aan de kwestie van den wisselkoers, liet ik de kans op herstel van den francoers even doorschemeren en het heeft niet lang geduurd of deze voorspelling, welke aanvankelijk door de feiten scheen te worden tegengesproken; werd bevestigd.

Ongetwijfeld is de ommekeer, welke ten gunste van den Franc heeft plaats gevonden, het gevolg van een interventie, een tegenoffensief, op systematische wijze aangevat. Maar men kon reeds sinds einde Februari constateeren, dat de paniekstemming, welke in Frankrijk zelf gevoed werd door persbeschouwingen, welke soms even onhandig als onjuist waren, niet gerechtvaardigd was: de kaspositie liet nog te wenschen, doch het evenwicht op de begroting kon als verzekerd worden beschouwd en bovendien bleek, dat het denkbeeld van de ongunstige betalingsbalans op geen enkelen ernstigen grondslag berustte. Het gemak, waarmede buitenlandse verkoopers van francs een tegenpartij hebben gevonden, zoowel in buitenlanders, die betalingen in Frankrijk hadden te doen als in Franschen, die het bedrag hunner saldi in het buitenland naar Frankrijk wilden trekken, heeft de onjuistheid van de pessimistische beweringen van zekere schrijvers bewezen.

Bestreden kan echter niet worden, dat het Fransche devies gedurende enige dagen ernstig gevaar heeft geloopt, niet alleen als gevolg van een gecombineerden aanval van baisse-speculant, doch ook van een paniek, die het terugtrekken van kapitalen door vreemdelingen en kapitaaluitvoer door Franschen zou hebben kunnen uitlokken; tal van voorbeelden zijn er tegenwoordig aan te wijzen, hoe psychologische elementen reële baisse-factoren worden door een tekort op de betalingsbalans te scheppen.

Doch welke verklaringen men in Frankrijk van de daling van den Franc ook moge geven, de essentiële oorzaak was geen andere dan het voortduren van de onwisselbaarheid van het papiergeld en de afwezigheid van iedere actieve geldpolitiek. In tegenstelling tot hetgeen vaak door mijn collega's wordt betoogd blijf ik overtuigd, dat ondanks het zeer moedig en gelukkig pogen der Fransche Regeering, waardoor het evenwicht op de begroting en de kaspositie zijn hersteld, de Franc aan aanvallen van de speculatie zou zijn blootgesteld gebleven, indien de bewakers van de Fransche circulatie in hun passieve houding had-

den volliard. Daarentegen schijnt het duidelijk, dat vanaf den dag, waarop de Regeering besloot haar hulpbronnen in goud of buitenlandsche waarden in werking te stellen, hetzij direct, hetzij door langdurige credieten in het buitenland te verkrijgen, geen speculatie tegen een reguleerende interventie op de markt meer bestand was.

Hoe dit echter zij, de tegenbeweging is snel voerbereid en met beleid uitgevoerd en haar resultaten hebben niet op zich laten wachten. Voor den econoom, die de blijvende beginselen tracht op te stellen, welke verscholen liggen onder het wisselend aanzien van de werkelijkheid, schijnt het wel, alsof tusschen deze politiek, welke bestaat in het uitvoeren van een tegenoffensief en die, welke bestaat uit het herstel van de inwisselbaarheid van het papiergeld, slechts een verschil van graad bestaat: in beide gevallen gaat het om het tegen een vasten koers aan de markt verschaffen van de deviezen, waaraan zij gebrek heeft en om het herstel van de buitenlandsche tegoeden door zoo spoedig de omstandigheden zulks veroorloven weder tot aankoop over te gaan. Aldus is men van Fransche zijde in Tsjechoslowakije tusschen beide gekomen, in de eerste plaats om de baisse-speculatie te breken en vervolgens om op regelmatige wijze tegen een betrekkelijk constanten koers franken af te geven en in te kopen. Een dergelijke handelwijze staat vrijwel gelijk met het laten uitstromen en binnenkomen van goud op een nieuwe pariteit, anders gezegd met het instellen van nieuwe goudpunten.

Het schijnt dus wel, alsof de logische consequentie van de eerste interventie ten bate van den Franschen wisselkoers erin bestaat, de Banque de France in steeds meerdere mate ertoe te brengen, haar rol van regulatrice der circulatie te spelen. De verblinding, waarvan een zeker aantal leidende financiers, waaronder van het grootste gezag, blijk heeft gegeven, doet veronderstellen, dat zij nog niet in staat zijn zonder meer hun conclusie uit het voorafgaande te trekken. Doch het succes van deze eerste interventie zal hun de oogen nog beter hebben geopend dan een gevaar, waarvan zij den omvang niet schenen te overzien: voor de toekomst is het precedent geschapen, de methode bekend en zijn zelfs de menschen gevonden, wier heldere blik en technisch kunnen in dergelijke omstandigheden te hulp kan worden geroepen. Uit dit alles volgt, dat de toekomst van den Franc thans met vertrouwen tegemoet kan worden gezien.

* *

Het is van pas hieraan toe te voegen, dat, gelijk ik reeds had voorspeld, de beide Kamers de gezamenlijke voorstellen der Fransche Regeering, ten einde het begrotingsevenwicht te herstellen, hebben aangenomen.

In de eerste plaats dient vermelding de aanneming van de „double décime”, dat zijn, gelijk bekend, 20 procenten op de meeste belastingen. De tarieven van post en telegrafie en de prijs van de tabak zijn aan een algemeene herziening onderworpen. Het lucifersmonopolie is afgeschafte en vervangen door een accijns. De nieuwe wet bevat eveneens maatregelen om fiscale fraude tegen te gaan, vooral voor zoover het belastingen op roerende goederen aangaat. Ingevoerd is thans nl. het „coupon-borderel”. Voortaan zal volgens art. 62 van de wet geenerlei betaling van interest, dividend, inkomsten en andere opbrengst van roerende goederen mogen plaats vinden dan tegen overlegging van een borderel, waaraan een talon gehecht is, door den ontvanger geteekend. De aangeboden coupons worden, behoudens tegenbewijs, geacht eigendom van de aanbidders te zijn. Het borderel op naam is echter niet vereischt bij aanbieding van coupons voor rekening van derden door personen of instellingen, die in het bezit zijn van een machtiging in artikel 61 nader omschreven.

Tegelijk met het aannemen dezer bepalingen, welke

1) [Pag. 227 in het nummer van 5 Maart II. — Red.]

er op gericht zijn de inkomsten van den Staat te verhogen, heeft het Parlement (artikel 1 van de wet) tot vermindering der openbare uitgaven met 1 milliard besloten. Deze bezuiniging zal bij regeeringsbesluiten geregeld worden. Deze besluiten zullen er vooral op gericht zijn te bezuinigen door hervorming en vereenvoudiging der administratie en moeten binnen zes maanden aan de goedkeuring der wetgevende macht onderworpen worden. Om de waarheid te zeggen drukt de Fransche administratie reeds betrekkelijk weinig op de financiën van den Staat en het is nog lang niet duidelijk, op welke wijze men aanzienlijke sommen zal kunnen besparen, zonder dat de goede gang der openbare diensten er onder lijdt. Doch daar een zeer nauwgezette enquête gehouden was over de aan te brengen vereenvoudigingen, heeft de regering zich zelf voor de taak gesteld een zoo groot mogelijk resultaat te verkrijgen.

Hier ter plaatse dient ook de verhooging der spoorwegtarieven vermeld te worden, waartoe is besloten ten einde te vermijden, dat de maatschappijen een beroep doen op de rentegarantie en op deze wijze hun exploitatietekort op den Staat afwentelen. Op deze wijze keert men terug tot het beginsel, dat de gebruikers de te hunnen bate gemaakte kosten dienen te voldoen, in plaats van deze op het algemeen af te wentelen. Ongetwijfeld zal de verhooging der vervoertarieven een zekeren terugslag op de graanprijzen hebben, doch deze verhooging zal zoozeer blijven beneden die, welke uit een dalenden wisselkoers zou zijn voortgevloeid, dat zij bijna onopgemerkt zal blijven.

* * *

Ten slotte is de wisselhandel onderworpen aan een nieuwe regeling, waarvan hieronder de voornaamste artikelen volgen:

Art. 1. Vanaf de afkondiging dezer wet is een ieder, die zijn beroep maakt van of handelt drijft in het ontvangen, koopen of verkoopen, verhandelen, disconteeren, incasseeren of betalen van buitenlandsch geld of buitenlandsche wissels, coupons, aandelen of obligatiën, verhandelbaar of niet, in welk bedrag zij luiden en welke de plaats hunner uitgifte is, mits slechts het bedrag of de prijs in het buitenland betaalbaar is of na verhandeling in het buitenland, gehouden, alvorens zijn bedrijf uit te oefenen, in het bezit te zijn van een schriftelijke machtiging van den Minister van Financiën en van dit beroep of dezen handel een verklaring af te leggen bij het registratiebureau van zijn woonplaats en indien zij er zijn bij de registratiebureau's van de plaatsen, waar zijn filialen of agentschappen zijn gevestigd. Deze verklaring kan slechts worden afgelegd, indien zij vergezeld gaat van gezegde schriftelijke machtiging van den Minister van Financiën. De machtiging van den Minister van Financiën is steeds herroepbaar.

Personen, die voor de afkondiging dezer wet de verklaring hebben afgelegd, bedoeld in art. 1 van de wet van 1 Augustus 1917, zijn voorloopig gemachtigd hun werkzaamheden voort te zetten; gedurende een termijn, welke bij besluit van den Minister van Financiën zal worden vastgesteld, kan deze hun het recht hun bedrijf uit te oefenen ontnemen. Na verloop van dezen termijn zijn de personen, waaraan de Minister van Financiën dit recht niet heeft ontnomen, gelijk gesteld met degenen, die de machtiging hebben verkregen, bedoeld in het eerste lid van dit artikel.

Art. 4. Vanaf de afkondiging dezer wet en onder voorbehoud van de afwijkingen, welke de Minister van Financiën zal kunnen toestaan, zal de schriftelijke verklaring, bedoeld in het 3e lid van art. 2 van de wet van 3 April 1918, gewijzigd bij de wet van 31 Maart 1922, in het geval, bedoeld in het derde lid van art. 4 van gezegde wet, moeten zijn voorzien van een gunstig advies van de Kamer van Koophandel, gevestigd in de woonplaats van den declarant, of van alle daartoe aangewezen lichamen.

Vermeld dient, dat de wisseltransacties sinds de wet van 1 Augustus 1917 aan controle zijn onderworpen, doch deze wet eischte slechts een verklaring van de zijde van degenen, die valuta-handel dreven. Voortaan is een voorafgaande machtiging vereischt, welke door den Minister van Financiën kan worden ingetrokken.

De nieuwe wetsartikelen zijn een duidelijke uiting van de geestesgesteldheid, die overheerschte bij het uitbreken van de laatste crisis in de wisselkoersen en er bestaat zeker geen reden hun beteekenis te overschatten. Zij worden hier dan ook slechts weergegeven om den lezer in staat te stellen de nieuwe Fransche regeling met dergelijke regelingen in verschillende andere landen te vergelijken. BERTRAND NOGARO.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen. — Over het algemeen hebben de prijzen zich in de afgelopen maand in dalende richting bewogen, zoodat het algemeen indexcijfer van 4668 op 4640 is gedaald. Het cijfer is thans 60 punten hooger dan eind December 1923 en 248 punten hooger dan eind Maart 1923. De daling van de laatste maand is de eerste sedert Juli 1923; toen het laagste punt sedert den wapenstilstand werd bereikt. Deze ommekeer kan niet aan eenigen bijzonderen invloed worden toegeschreven.

Hier volgt thans de gebruikelijke — aan „The Economist” ontleende — tabel.

Data	Granen en vleesch	Anderc voedings- en genom.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: olten, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen Indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1921	921½	636	1106	762	931½	4357	198,0
„ Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
„ Mrt. 1923	824	752	1178½	840	797½	4392	199,6
„ Apr. „	858	752	1199	834	797	4440	201,8
„ Mei „	869½	772½	1166½	818½	785	4412	200,5
„ Juni „	815½	773½	1177½	773½	761	4301	195,5
„ Juli „	819½	756	1115½	744½	746½	4182	190,1
„ Aug. „	828½	762½	1119	734	744	4188	190,4
„ Sept. „	823	782	1214½	732½	745	4297	195,3
„ Oct. „	823	777	1220½	756	743½	4320	196,4
„ Nov. „	831	797½	1393½	770	749	4541	206,4
„ Dec. „	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Jan. 1924	909½	845½	1349	789	769	4662	211,9
„ Febr. „	899	859	1308	819	783	4668	212,2
„ Mrt. „	897½	843½	1313½	805	780½	4640	210,9

De eerste groep der voedingsmiddelen vertoonde vele dalingen, maar tengevolge van een scherpe stijging van varkensvleesch sluit deze groep slechts 1½ punt lager. Alle graanprijzen vertoonden kleine dalingen; aardappelen eveneens lager; rundvleesch eenigszins gestegen. De daling van de tweede groep vindt bijna geheel haar oorzaak in een seizoensdaling van de boterprijzen. In de weefstoffengroep waren de bewegingen scherper. Zijde daalde met 20 punten, welke daling nagenoeg geheel te niet gedaan werd door een stijging der vlasprijzen met 18½ punt. Deze zijn nu hooger boven het basiscijfer gestegen dan die van eenige andere weefstof. Binnenlandsche wol onveranderd, maar Australische wol is verder aangetrokken. Amerikaansche katoen is eenigszins gedaald, Egyptische iets hooger, terwijl ook garenprijzen omhoog gingen. Van de delfstoffengroep vertoonden kolen, na een kleine daling in Februari, weder een stijging. De niet-ijzerhoudende metalen reageerden op de snelle stijging, welke onlangs heeft plaatsgevonden. Ruw-ijzer weder lager; stalen rails en ijzeren staven onveranderd. In de diversengroep werd een verdere stijging van petroleum te niet gedaan door een daling van olie-zaden.

Wij laten hierachter volgen een vergelijkend overzicht van de huidige prijzen met die per eind Februari, waarbij de gemiddelde prijs gedurende 1901—1905 aan 50 is gelijk gesteld.

Alleen de weefstoffengroep sluit met een hooger cijfer.

Niettegenstaande de laatste daling staat de tweede groep der voedingsmiddelen nog aanzienlijk boven den

	Index-cijfer	+ of -		Index-cijfer	+ of -		Index-cijfer	+ of -
Tarwe (btl.)	80	- 4 ^s	Katoen(Am.)	150 ^s	- 5 ^s	Koper	53 ^s	- 1 ^s
" (Eng.)	80 ^s	- 4	" (Egypt.)	141 ^s	+ 1 ^s	Delfstoff.	805	- 14
Meel	72	- 5	Garen	153	+ 5	Hout		
Gerst	90 ^s	- 1	Laken	142 ^s		(Baltisch)	103 ^s	
Haver	76 ^s	- 5	Wol (Eng.)	154		Hout		
Aardapp.	116	- 2 ^s	" (Austr.)	148	+ 5	(Amerik.)	89	
Rijst	113	- 4 ^s	Zijde	110	- 20	Leder	60 ^s	
Rundvl.	86 ^s	+ 5	Vlas	168 ^s	+ 18 ^s	Petroleum	108	+ 8
Schapenvl.	89		Hennep	55 ^s	+ 1	Oliën	78	
Varkensvl.	93 ^s	+ 20	Jute	90		Oliezaden	82	- 8
Gran. en vl.	897 ^s	- 1 ^s	Weefstoffen	1313 ^s	+ 5 ^s	Talk	87	- 2
Thee	144	- 1 ^s	Ruw-Ijzer	97	- 5	Indigo	85 ^s	
Koffie	122		Stalen rails	75		Soda	12	- 5
Rietsuiker	237 ^s		Ijz. staven	92		Rubber		
Bietsuiker	139		Kolen (st.)	143	+ 6 ^s	Diversen	780 ^s	- 2 ^s
Boter	85 ^s	- 14	" (huisbr.)	94	+ 3	Totaal	4640	- 28
Tabak	116 ^s		Lood	148	- 7			
And. voed. en genotm.	843 ^s	- 15 ^s	Tin	102 ^s	- 10			

stand van Juli 1914, zooals blijkt uit de volgende tabel.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	236
December 1921....	159	180	180	164	168	170
December 1922....	149	200	193	152	146	166,2
Maart 1923....	143	214	191	181	144	171,2
April "....	148	214	195	180	144	173,1
Mei "....	150	220	189	176	142	172,0
Juni "....	141	220	191	167	137	167,7
Juli "....	141	215	181	160	135	163,1
Augustus "....	143	216	182	158	134	163,3
September "....	142	222	197	158	134	167,6
October "....	142	220	198	163	134	168,4
November "....	144	226	226	166	135	177,0
December "....	148	231	225	167	136	178,6
Januari 1924....	157	241	219	170	139	181,8
Februari "....	155	244	212	176	142	182,0
Maart "....	155	240	213	173	141	181,0

Aan het eind van Maart van het vorig jaar waren de prijzen 71,2 pCt. hooger dan in 1914 en eind Juli 1923 63,1 pCt.

Hieronder volgt thans nog een overzicht van de indexcijfers der groothandelsprijzen in de voornaamste landen.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland	Zweden	Nederland ³⁾	Japan
Novemb. 1913	100	100 ^s	100	100	100	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	...	...	367	392	214
Hoogste 1920	272	591	679	...	325	366	297	322
Decemb. 1921	147	326	594	3.585	(Jan.)	176	165	209
Decemb. 1922	156	362	580	205.417	(Juni)	175	163	183
Februari 1923	157	422	582	677.000	(Juli)	181	165	192
Maart "....	159	424	587	642.700		186	168	196
April "....	159	415	589	823.700		187	168	196
Mei "....	156	407	580	1.498.000		181	166	199
Juni "....	153	408	568	3.989.800		180	164	199
Juli "....	151	407	566	28.359.900		175	162	192
Augustus "....	150	413	567	306.335.800		173	162	191
September "....	154	424	569	18.295 ⁴⁾		181	162	211
October "....	153	421	563	4.907.150 ⁴⁾		182	161	212
November "....	152	443	571	164.560.000 ⁴⁾		183	160	...
December "....	151	458	577	148.400.000 ⁴⁾		183	160	...
Januari 1924	151	495	571	143.060.000 ⁴⁾		183	161	...
Februari "....	...	...	...	147.000.000 ⁴⁾		180	162	...

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung.
3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.
4) In miljoenen.
5) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 6) Midden 1914 = 100.

Wat het cijfer voor Nederland betreft merkt het Centraal Bureau voor de statistiek op, dat het in vergelijking met Januari 1924 wederom niet onbelangrijk is gestegen, welke stijging ook ditmaal voornamelijk voor rekening van een groot aantal voedingsmiddelen komt.

Datum	Algemeen index-cijfer van 'the Economist'	Gem. ponden-koers over de afg. maand	Herleid algemeen index-cijfer
Januari 1914.....	119,2	12,11%	119,6
December 1918.....	277,0	11,19	256,6
December 1921.....	198,0	11,42	187,2

December 1922.....	193,8	11,55 ⁵⁾	185,3
Maart 1923.....	199,6	11,89	196,5
April ".....	201,8	11,88	198,4
Mei ".....	200,5	11,83	196,3
Juni ".....	195,5	11,79	190,8
Juli ".....	190,1	11,68	183,8
Augustus ".....	190,4	11,59	182,7
September ".....	195,3	11,56	186,9
October ".....	196,4	11,56	187,9
November ".....	206,4	11,53	197,0
December ".....	208,2	11,47	197,7
Januari 1924.....	211,9	11,39	199,8
Februari ".....	212,2	11,51	202,2
Maart ".....	210,9	11,58 ⁵⁾	202,3

De waarde van verschillende munten in procenten van de goudpariteit. — De „Nation" van 5 dezer bevat de volgende tabel, waarop de goudwaarde van verschillende munten in Maart 1922, 1923 en 1924 is weergegeven:

	Maart 1922	Maart 1923	17 Maart 1924
Vereenigde Staten.....	100	100	100
Zweden.....	97,5	99,3	98,4
Canada.....	97,0	98,0	96,8
Nederland.....	94,3	98,2	92,0
Zwitserland.....	100,9	96,3	89,6
Groot-Brittannië.....	90,0	96,5	88,0
Japan.....	95,5	97,2	86,0
Argentinië.....	88,8	87,6	80,0
Spanje.....	94,2	80,2	65,2
Denemarken.....	78,7	71,6	57,6
Noorwegen.....	65,7	67,8	50,4
Frankrijk.....	46,7	32,7	25,6
Italië.....	26,6	25,2	22,1
België.....	43,8	28,4	21,1
Oostenrijk.....	0,075	0,007	0,007

Deze tabel, schrijft het blad, moet een duidelijke teleurstelling zijn voor hen, die van meening zijn, dat de wereld langzamerhand naar de oude goudpariteiten terugkeert. Er blijkt uit, dat vrijwel ieder land thans verder van zijn goudpariteit verwijderd is dan op hetzelfde tijdstip in 1923 en voorts, dat de meeste er thans ook verder van af zijn dan twee jaar geleden.

Stand der cultures en uitvoer gedurende het vierde kwartaal 1923 in Suriname.¹⁾ — De weersomstandigheden waren over het algemeen niet ongunstig. Wel hield de droogte tot na November aan, maar de toen intredende regens brachten aanmerkelijke verbetering, wat vooral aan het jonge riet goed te stude kwam. De regenval bedroeg in October 101, in November 115,8 en in December 260,2 mM. De totale regenval over het jaar 1923 bedroeg 2290 mM.; het normaal gemiddelde bedraagt 2295,6 mM.

Cacao. De stand van de cacao-cultuur is ongunstig. Hoewel gedurende het laatste kwartaal weinig ziekten en insecten werden waargenomen, zijn de vooruitzichten zeer onzeker, doordien over het algemeen aan het onderhoud der velden niet meer de noodige zorgen kunnen worden besteed wegens gebrek aan fondsen. Het product is reeds geruimen tijd bijna onverkooptbaar en de toekomst der bestaande beplantingen zoo onzeker, dat op enkele ondernemingen het onderhoud geheel of gedeeltelijk gestaakt wordt.

Koffie. De stand van de Liberiakoffie-cultuur is gunstig en de oogstvooruitzichten eveneens. De productie in het afgelopen jaar bedraagt meer dan in 1922.

Suiker. De berichten over den stand van het suikerriet luiden nu gunstiger. Door felle en langdurige droogte, was de groei van het riet, vooral in Nickerie, tijdelijk tot stilstand gekomen en dientengevolge de productie beneden de verwachting gebleven op eenige ondernemingen.

Rijst. Als gevolg van de onverwacht vroeg ingevallen droogte is de productie in alle districten beneden verwachting gebleven. In het voor rijstbouw

1) Zie pag. 37 van den loopenden jaargang.

niet onbelangrijke district Saramacca, waar de landbouwers nog geheel van den regenval afhankelijk zijn voor hun rijstvelden, is de productie ver beneden het normale gebleven.

De overige gewassen van den kleinen landbouw, zooals bananen, bacoven, maïs, bataten en cocosnoten staan gunstig; de productie van de vier eerstgenoemden regelt zich naar de behoefte; wegens gebrek aan een buitenlandsch afzetgebied is men hiervoor op de locale markt aangewezen.

De uitvoer van de voornaamste producten bedroeg gedurende het jaar 1923 in vergelijking met 1922:

	1923	1922
Bacoven (versche).... KG.	41.927	74.119
Balata..... "	767.036	395.542
Bauxite, ton van 1000 "	12.616	13.044
Cacao..... "	1.413.409	1.562.085
Goud (ruw)..... Gram	365.442	351.377
Groenten (versch).... KG.	6.942	7.809
Hout..... M ³ .	2.490	2.172
Letterhout..... KG.	49.126	147.396
Huiden..... "	53.139	42.862
Katoen..... "	2.522	—
Koffie..... "	2.911.741	2.169.527,5
Maïs..... "	46.930	105.566
Bataten en andere aardvruchten..... "	16.954	14.501
Rijst (gepeld)..... "	117.588	79.450
" (ongepeld)..... "	1.500	—
Rum (50 %/n)..... L.	196.367	250.275
Suiker le product... KG.	8.760.555	8.880.460
" 2e..... "	414.414	590.675
Sinaasappelen..... "	48.442	—
Vruchten (versche)... "	3.785	78.801
Zemelen..... "	21.985	6.020

ONTVANGEN:

De Rotterdamsche Waterweg 1863—1914 door Dr. A. Plate, oud-voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam. Rotterdam, 1924. W. L. en J. Brusse's Uitgevers-Mij.

The Business Directory. London, J. S. C. Morris. 52 Holborn Viaduct, E. C. 1.

Dit adresboek bestaat uit twee gedeelten. Het eerste heeft betrekking op London met zijn voorsteden en is alfabetisch. Het tweede is systematisch en bestrijkt behalve London en voorsteden de rest van Engeland, Schotland en Wales. De namen der verschillende ondernemingen zijn in ongeveer vier duizend rubrieken ondergebracht.

De uitgave voor 1924 gaat vergezeld van een groote kaart, waarop de vier groepen, waarin de Engelsche spoorwegen thans zijn verdeeld, worden aangegeven, evenals de vestigingsplaatsen der voornaamste industrieën.

Tectona, Boschbouwkundig Tijdschrift. Uitgave der Vereeniging van Ambtenaren bij het Boschwezen in Ned. O.-Indië. Jan./Febr. 1924.

Deze dubbele aflevering is geheel gewijd aan de kwestie der gemengde bedrijven voor den houthandel in Ned.-Indië, welke in de Nos. van 9 Jan. en 20 Febr. 11. van dit blad ter sprake kwam. Afdrukt wordt in de eerste plaats de nota van den Directeur van L., N. en H., waarin de nieuwe regeling wordt uiteengezet. Hun oordeel geven de heeren Ir. A. Groothoff, hoofdingenieur bij het Dept. van G. B., de heeren J. C. Schröder, M. Duveen en D. van Ketwich als vertegenwoordigers van de handelswereld en de beheershoutvesters de heeren W. en J. H. Becking en F. Blok. De aflevering wordt verder gevuld met persberichten omtrent de gemengde bedrijven en den officieelen oproep tot de vorming hiervan.

Second Statistical Year Book of the International Federation of Trade Unions 1923/24. Amsterdam, 1924.

In dit boek treft men o. m. aan de lijst van de leden van het bestuur en het bureau van het I. V. V., de adressen van de aangesloten landelijke centrales, de aantallen leden van de via hun landelijke centrales bij het I. V. V. aangesloten vakverenigingen, benevens het aantal leden van alle beroepssecretariaten. Verder een overzicht van de verschillende richtingen in de vakbeweging, een vergelijkend overzicht van den stand van de vakbeweging in 1921 en 1922

en de adressen van de organisaties, welke zijn aangesloten bij de Jeugd-Centrale, de Internationale Coöperatieve Bond en de Internationale Bond van Arbeidsters. Tenslotte geeft het boek nog een uitvoerig overzicht van de ontvangsten, uitgaven en het vermogen der landelijke centrales, zoowel als van de bij hen aangesloten vakverenigingen, in de jaren 1919 tot en met 1921.

De structuur van de Economische samenleving in Suriname. No. 1 van de lezingen over Surinaamsche Problemen door S. Beck. Paramaribo, 1924. C. Kersten & Co.

Versicherungswesen von Alfred Manes. Erster Band: Allgemeine Versicherungslehre. Zweiter Band: Besondere Versicherungslehre. Vierte Auflage. Leipzig/Berlin, 1924. Verlag B. G. Teubner.

De werkloosheid bij de Staatsbegroting door Mr. R. A. Fockema, oud-President van het Gerechtshof te Leeuwarden. Rotterdam, 1924. Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Mij.

Mededeelingen No 17 van het Normalisatiebureau voor Arbeidszaken in de Metaalnijverheid. Gemiddeld uurloon en gemiddeld uurinkomen der meerder- en minderjarigen 1 Januari 1924. Amsterdam, Maart 1924.

De practijk van het Medezeggenschap. Adres van het Verbond van Nederlandsche Fabrikantenverenigingen aan Z. Exc. den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, aangeboden 21 Februari 1924. Rotterdam. Nijgh & Van Ditmar's Uitgevers-Mij.

Réconstitution Financière de l'Autriche. Douzième et Treizième Rapport du Commissaire général de la Société des Nations pour l'Autriche. (Périodes du 15 novembre au 15 décembre 1923 et du 15 décembre 1923 au 15 janvier 1924). Genève, le janvier 1924.

Mededeelingen van het Statistisch kantoor No. 13. Raming der voor het verbruik op Java en Madocra beschikbare hoeveelheden der voornaamste plantaardige voedingsmiddelen in de jaren 1919 tot en met 1922. Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel. Batavia, 1924. Drukkerij Ruygrok & Co.

MAANDCIJFERS.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Maart 1924		Maart 1923	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	58.681	f 2.438.004.000	53.880	f 1.665.106.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	40.217	„ 2.184.593.000	31.715	„ 1.324.782.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	7.161	„ 8.582.000	2.664	„ 5.479.000

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	September 1923		October 1923	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten..	29392	f 15.165.823	35261	f 16.481.457
door overschrijving 1)...	91834	„ 72.731.234	113884	„ 82.472.513
Particuliere rekeninghoud.	20025 ²⁾	„ 29.007.913	20365 ²⁾	„ 38.097.792
Saldo te goed part. rek. ult ^o .	—	„ 20.712.097	—	„ 20.695.054
Deposito's voor een jaar vast.	2246	„ 7.300.700	2254 ²⁾	„ 7.680.200

1) Inclusieve verrekeningen tusschen gemeentendiensten, zijnde f 17.929.863,76 en f 7.140.647,96 per maand.

2) Aantal.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table of bank discounts from various countries including Ned., Bel., Java, and others, listing rates and dates.

OPEN MARKT.

Table of open market rates for Amsterdam, Londen, Berlijn, Parijs, and N. York, including discount rates.

WISSELKOERSEN.

Londen was deze week meestal flauw gestemd. Alleen Dinsdag vroeg was er vrij veel vraag... (Detailed text describing market conditions and exchange rates.)

8 April 1924.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table of exchange rates in the Netherlands for various locations like Londen, Berlijn, Weenen, etc.

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave. 2) Notering van 28 Maart '24. 3) Idem van 21 Maart. 4) Gulden per milliard Mark. 5) Gulden per 100 Mark.

Table of exchange rates for Batavia (telegrafisch) and other regions.

*) Notering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Table of exchange rates in New York for Cable Lond., Zicht Parijs, Zicht Berlijn, and Zicht Amsterd.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Table of exchange rates from various cities to London, including Alexandria, Bangkok, B. Aires, etc.

NOTEERING VAN ZILVER.

Table of silver market notes for Londen and N. York, listing prices for various dates.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 April 1924.

Balance sheet of the Nederlandsche Bank, divided into Activa (Assets) and Passiva (Liabilities), including items like Binnel. Wis., sels, Prom., Ag. sch., and Kapitaal.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleen. van buitl. vorder.	Beleen. van prom.d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
3 Apr. '24	358.936	84.653	480.000	1813.652	7.676.033	253.421
27 Mrt. '24	358.503	84.653	480.000	1812.762	7.651.704	368.282
20 „ '24	358.928	84.653	480.000	1763.934	7.580.429	321.368
13 „ '24	358.479	84.653	480.000	1723.012	7.622.205	280.684
5 Apr. '23	345.792	84.653	480.000	881.861	6.900.144	115.670

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Lekking F. R. Notes	In het buitenl.		
19 Mrt. '24	3.131.845	2.150.934	—	101.352	1.989.848
12 „ '24	3.130.082	2.095.797	—	105.758	2.010.595
5 „ '24	3.116.763	2.098.699	—	106.059	2.019.773
27 Febr. '24	3.122.747	2.151.193	—	106.993	2.022.301
21 Mrt. '23	3.074.301	2.102.503	—	118.323	2.231.487

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
19 Mrt. '24	625.454	2.012.131	110.828	78,3	80,8
12 „ '24	726.015	2.018.850	110.836	77,7	80,3
5 „ '24	748.045	1.986.026	110.831	77,8	80,5
27 Febr. '24	794.900	1.985.831	110.880	77,8	80,6
21 Mrt. '23	867.952	1.985.033	108.563	72,9	75,7

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
12 Mrt. '24	757	16.468.918	1.445.094	15.663.343	4.191.105
5 „ '24	758	16.383.574	1.409.988	15.492.890	4.194.062
27 Febr. '24	759	16.374.403	1.419.223	15.475.202	4.183.680
20 „ '24	758	16.420.788	1.398.030	15.536.376	4.175.980
14 Mrt. '23	777	16.376.462	1.443.401	15.463.705	3.891.274

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 7 April 1924.

De afgelopen week heeft zich niet gekenmerkt door opvallende gebeurtenissen. Toch zijn er enkele feiten op te merken geweest, die hier en daar hun stempel op de fondsenmarkten van eenige beurs-centra hebben geplaatst. In de eerste plaats moet hiertoe worden gerekend het bekend worden van het overschot op de Engelse schatkist-rekening over het financieele jaar 1923/1924. Dit overschot heeft £ 48.329.073 bedragen, hetgeen ongeveer overeen kwam met de taxaties, welke reeds eenigen tijd in omloop waren. Algemeen gunstig is de invloed echter niet geweest. Niet om het feit, dat het surplus zoo sterk achterblijft bij dat van het vorig jaar, toen het £ 101.515.848 heeft bedragen, doch omdat men in sommige kringen van meening is, dat volstaan kan worden met minder drukkende belastingen, nu toch jaar op jaar blijkt, dat de rekening met een voordeelig saldo afsluit. Hier staan natuurlijk tweemeeningen tegenover e kaar, welke niet gemakkelijk verzoend kunnen worden. Want zij, die tegen de hooge belastingen zich keeren, vinden het tevens onnoodig, dat de openbare schuld in een tempo wordt verminderd, als op het oogenblik kan worden aanschouwd. Sedert het einde van den oorlog heeft Groot-Brittannië zijn schuld kunnen verminderen met ongeveer £ 500 miljoen, in de laatste twee jaren alleen met £ 213.000.000. In de kringen der oppositie acht men een meer geleidelijke aflossing der schuld, welke dan gepaard zou kunnen gaan met een minder sterken belastingdruk — immers, de overschotten der jaarrekeningen worden automatisch tot schuld-degging besteed — wensche-lijk, ten einde het bedrijfsleven wat meer armslag te geven.

Voorloopig ziet het er echter niet naar uit, dat aan deze

wensen gehoor zal worden gegeven. De overgrote meerderheid toch is het met de tegenwoordige politiek van de schatkist volkomen eens en hierdoor is het ook te verklaren, dat de beurs als geheel een stimulerenden invloed van de publicatie der cijfers heeft ondervonden. Het einde van de staking op de tramwegen in Londen heeft mede hiertoe bijgedragen. Voorts heeft het een zeer goeden indruk gemaakt, dat de regering voortgang wenscht te maken met de verlichting van de lasten van den belastingdruk. Als zoodanig toch kan de thans aan de orde gestelde conversie van een deel der 5 pCt. oorlogsleening worden beschouwd. Deze leening is ruim £ 2.000 miljoen groot. Voor ongeveer 1/10 gedeelte, nl. voor £ 200 miljoen, is thans de gelegenheid opengesteld de 5 pCt. obligaties om te wisselen in 4½ pCt. conversie-leening, waarbij £ 103 4½ pCt. obligaties verkrijgbaar zijn tegen £ 100 5 pCt. War Loan. Het voordeel voor de schatkist is vrij miniem; de geheele omwisseling geeft slechts een besparing van ongeveer £ 730.000 per jaar. De houders daarentegen der 5 pCt. oorlogsleening verkrijgen de zekerheid ten minste 16 jaren (de nieuwe leening is aflosbaar gedurende de jaren 1940/1944) op een behoorlijk rendement te kunnen rekenen, terwijl zij anders voor de kans stonden, dat hun stukken in 1929 in geld afgelost zouden zijn geworden, wellicht op een moment, dat een goede belegging niet gemakkelijk verkrijgbaar zou zijn. Dit is dan ook de reden geweest, dat zoovelen, blijkens de eerste berichten, van het regeeringsaanbod gebruik hebben gemaakt. De regering, aan den anderen kant, heeft hiermede bereikt, dat bij het publiek de verwachting op verdere conversies is gewekt, welke dan waarschijnlijk niet tegen zulke voordeelige voorwaarden aangeboden zullen worden. Zoolang er een redelijke kans bestaat, dat de aangeboden condities gunstiger blijven, dan die in 1929 — of kort daarna — te bereiken zullen zijn, is het zeer waarschijnlijk, dat de schatkist ook bij verdere pogingen zal kunnen slagen. Op deze wijze worden de algemeene be'angen door het tegenwoordig bewind goed gediend.

In Duitschland is het nog steeds de geldcrisis, welke de overhand heeft gehouden. De beurs te Berlijn is er voortdurend onder gebukt gegaan. Van alle kanten worden fondsen in groote posten aangeboden, ten einde zooveel mogelijk geld vrij te maken. Hierbij komt, dat ook aandelen, tot nu toe in het bezit van het buitenland, op de markt worden geworpen, omdat de houders geen vertrouwen meer hebben in de rentabiliteit der bedrijven, indien deze nog langen tijd te kampen zullen hebben met de moeilijkheden der creditverleening. Bij een discontovoet van 10 pCt. moet voor de via de banken verstrekte crediten ten minste 20 pCt. 's jaars worden betaald. Doch deze crediten zijn nog slechts voor enkelen verkrijgbaar, met name voor hen, die hun fabrieken naar het buitenland exporteerden en zoo voor het binnenvloeden van buitenlandsche betaalmiddelen zorgen. De overigen kunnen of in het geheel geen credit krijgen, of slechts tegen exorbitante rente-eischen. Een rentevergoeding van 40 pCt. 's jaars kan geen uitzondering meer worden genoemd. Het eigenaardige is, dat de vroegere staats-bedrijven er toe bijdragen de rente-eischen op te drijven. De spoorwegen, het postbedrijf, etc. zetten n.l. de zich in hun bezit bevindende liquide gelden tijdelijk uit tegen de hoogst mogelijke rente, d.w.z. zonder van de bemiddeling der banken gebruik te maken. Hierdoor is de verhouding ontstaan, dat er zich andere bemiddelaars tuschen de creditbehoevenden en de geldgevers hebben geplaatst, die hun tuschenkomst met een finke marge boven den door de laatsten geëischten rentevoet doen loonen! Deze situatie heeft reeds een bespreking tuschen de leidende financiers en de regering uitgelokt en het valt te voorzien, dat er te dezen aanzien wel maatregelen genomen zullen worden. Het spreekt echter vanzelf, dat deze in geen geval afdoende kunnen zijn. Zelfs de goud-discontobank, welke dezer dagen wel in werking zal treden, belooft slechts een zeer partieele oplossing te zullen brengen. In de eerste plaats toch zullen alereerst zij, die het garantie-syndicaat voor de discontobank vormen, gedurende het eerste boekjaar in aanmerking komen voor de te verstrekken crediten, daarna zijn het de aandeelhouders, die het eerst, in verhouding tot hun bezit, aanspraak op de creditverstreking zullen kunnen maken. Een algemeene hulp zal de bank dus niet kunnen verstrekken; daartoe is het totaal der beschikbare middelen trouwens ook te klein. De oplossing acht men in Duitschland dan ook slechts mogelijk door te werken in de richting van de meest rationeële bedrijfsvoering, terwijl tegelijkertijd de verhouding tot het buitenland, benevens de verplichting inzake de schadeloosstelling, duidelijk te overzien zal moeten zijn. Wat dit laatste betreft, zullen wellicht de thans binnenkort te verwachten rapporten van de commissies van experts eenig licht kunnen verspreiden.

Te Parijs is de beurs veel kalmer geworden, nu de sen-

sationeële rijzing van den Franc voorloopig een einde heeft genomen. De markt heeft zich langzamerhand kunnen herstellen, waartoe ook heeft bijgedragen het feit, dat de ultimo-liquidatie een normaal verloop heeft gehad. Tevens is men iets optimistischer gestemd geworden ten aanzien van de besluiten, welke de Commissie van Herstel zal hebben te nemen in verband met het onderzoek der commissies van deskundigen. Blijkens de summier berichten, welke bekend zijn geworden, zouden deze commissies rekening hebben gehouden met verschillende verlangens van Fransche zijde, zoodat een volledig moratorium voor Duitschland niet zou worden bevestigd, terwijl voorts, behalve de leveringen in natura, ook heffingen op de Duitsche spoorwegontvangsten in uitzicht gesteld zouden worden. Hierdoor zou het mogelijk kunnen zijn, dat Frankrijk binnen afzienbaren tijd toch nog contanten in handen zou krijgen, waardoor natuurlijk de strijd om het behoud van den Franc aanmerkelijk zou worden verlicht. Hoe moeilijk die strijd voor het oogenblik nog valt, bewijzen wel de cijfers van den jongsten weekstaat der Banque de France. De particuliere credietverleening is, volgens deze cijfers, zeer aanmerkelijk toegenomen; ook het voorschot aan den Staat is 300 miljoen Francs grooter dan een week tevoren. Wellicht is dit ook wel één der redenen geweest, waarom de speculatie aan de beurs van Parijs iets meer moet heeft gekregen.

Te New York is het verloop veel opgewekter geweest dan gedurende de vorige berichtperiode. Het uitblijven van alarmeerende geruchten uit industriële en spoorwegkringen, waarvoor kort tevoren wel de vrees heeft bestaan, heeft de beurs te Wallstreet weder voldoende steun verleend.

Ten onzent heeft de beleggingsmarkt een ongeanimeerd verloop gehad, althans voor zoover het inheemsche staatsfondsen betrof. De aankondiging is verschenen omtrent de uitgifte van f 85.000.000 6 pCt. obligaties der Nederlandsche staats-eening 1923 B, (uitgegeven krachtens de wet van 22 December 1922), waarvan reeds f 25.000.000 zijn gepaast. Het publiek zal dus de gelegenheid verkrijgen in te schrijven op f 60.000.000 obligaties tot den koers van 97 pCt. Hoewel men ter beurze deze emissie geheel onvoldoende acht ter consolidatie van een deel der vlottende schuld, heeft het aan den anderen kant een goeden indruk gemaakt, dat de regering er niet toe is overgegaan een leening in het buitenland te plaatsen, waarvan onze betalingsbalans, onder bepaalde omstandigheden, een ernstigen druk zou hebben kunnen ondervinden. Ook opent het betrekkelijk geringe bedrag de mogelijkheid, de leening een goed succes te verzekeren. Waar het rendement echter hooger is dan bij de oude 6 pCt. leening het geval is, heeft de koers der laatste zich door een reactie moeten aanpassen. Ook op de overige obligaties is hierdoor invloed uitgeoefend.

Van de buitenlandsche staatsleeningen hebben de 4½ pCt. obl. Portugal Tabak zich aanmerkelijk kunnen herstellen, in verband met het feit, dat, volgens geruchten, de regering van Portugal overweegt den maatregel, waarbij de coupons slechts in Francs betaalbaar werden gesteld, ongedaan te maken.

	31 Mrt.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling
6 0/0 Nederland 1922	99 5/16	98 1/2	97 3/4	- 1 1/16
5 0/0 " 1918	87 5/16	87	86 9/16	- 3/4
4 1/2 0/0 " 1916	86 7/8	85 7/8	85 3/8	- 1 1/4
4 0/0 " 1916	79 1/8	78 1/4	78	- 1 1/8
3 1/2 0/0 " "	72 3/4	—	73	+ 1/4
3 0/0 " "	61 1/8	61 1/4	61 1/2	+ 1/8
2 1/2 0/0 Cert. N. W. S.	50 3/4	51 1/4	51 1/8	+ 1/8
7 0/0 Oost-Indië 1921	101 9/16	101 1/2	101 3/8	+ 1/16
6 0/0 " 1919	96 1/4	96 1/2	96 3/4	+ 1/16
5 0/0 " 1915	92 3/8	93	92 3/4	+ 1/8
5 0/0 Rusland 1906	6 1/2	5 1/4	5 1/2	- 1 1/4
4 0/0 Rusl. bij Hope & Co.	7 9/16	7 15/16	7 13/16	+ 1/4
4 0/0 Japan 1899	64	—	64	—
5 0/0 Brazilië 1895	51 1/2	51 3/8	52 7/16	+ 15/16
8 0/0 San Paulo 1921	97 3/8	—	96 1/2	- 7/8
6 0/0 Amsterdam 1920	100 1/4	—	99 1/2	- 3/4
7 0/0 Rotterdam 1920	101 7/8	102	101 7/8	—

De aandelenmarkt is zeer stil geweest. Slechts enkele uitzonderingen waren hierbij aan te wijzen. In de eerste plaats de tabaksmarkt, waar de gunstige opbrengstrijzen, op de jongste inschrijving voor Sumatratobak behaald, een stimulerende uitwerking hebben gehad. Het gevolg is echter geweest, dat de technische positie van deze afdeling zeer eenzijdig is geworden; van een schokbrekende contramine is zoo goed als geen sprake, waardoor iedere neiging tot kopen of verkoopen onmiddellijk groote koersverschillen te voorschijn roept.

Ook de petroleum-afdeeling is opgewekt van toon geweest, voornamelijk in verband met de houding van de beur-

zen van Parijs en van Londen. Zelfs aandelen Geconsolideerde Nederlandsche Petroleum hebben zich vrij aanmerkelijk kunnen herstellen, althans ten opzichte van het laagst bereikte niveau.

De rubbermarkt was vrijwel voortdurend zonder belangstelling en zonder noemenswaardige fluctuaties.

Suikeraandelen waren op sommige dagen sterk gezocht, speciaal voor de minder courante soorten. Over het algemeen echter zijn de omzetten hier uitermate gering geweest en was de tendens niet opgewekt.

Industriële aandelen vertoonden een verdeeld aspect. Groote omzetten vielen in Jurgens-aandelen waar te nemen, welke zich ten slotte boven het peil van de vorige berichtperiode konden verheffen.

	31 Mrt.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling
Amsterdamsche Bank	120 1/2	121	123 1/8	+ 3 1/8
Incasso Bank	97	96 1/2	96 3/4	- 1/4
Koloniale Bank	197	193 1/2	194 1/2	- 2 1/2
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	135	134 1/4	133 3/4	- 1 1/2
Rotterd. Bankvereniging	98 1/2	—	—	—
Van Berkels Patent	38 1/4	39	39	+ 1/4
Gouda Kaarsen	23 1/4	22	20 1/2	- 2 3/4
Holl. Draad- en Kabelfabriek	49 1/2	55 3/4	54 7/8	+ 5 3/8
A. Jurgens' Ver. Fabr.g.aand.	51 1/8	55 7/8	54 1/2	+ 3 3/8
" " pr. aand.	62 3/8	66 1/8	63 3/4	+ 7/8
Leerda Glasfabrieken	31 3/4	28 1/4	29 3/8	- 2 1/8
Philips' Gloeilampenfabriek	254 3/4	—	256 1/2	+ 1 1/2
Vereenigde Blikfabrieken	100	92 3/4	92	- 8
Vereen. Chemische Fabrieken	52	46	46	- 6
Compania Mercantil Argent.	26 1/4	26 1/4	26 3/4	+ 1/2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	184 1/2	181	183	- 1 1/2
Handelsver. Amsterdam	479 1/2	472 3/4	477	- 2 1/2
Handelsverg. Reiss & Co.	34	33 1/4	33 3/8	- 1/8
Int. Crediet- en Handelsverg. Rotterdam	195	193	195	—
Linde Teves & Stokvis	74	75	76 1/2	+ 2 1/2
Redjang Lebong Mijnb.-Mij.	125 1/4	—	126 1/2	+ 1 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	174 3/4	184 7/8	183 7/8	+ 9 1/8
Kon. Petroleum-Mij.	435 1/2	443 1/2	442 1/2	+ 7 1/4
Phoenix Oil	90	90	90	—
Amsterdam-Rubber-Mij.	142 1/2	144	143 3/4	+ 1 1/4
Kendeng Lemboe	180 1/2	182	180	- 1/2
Oost-Java-Rubber-Mij.	214	218 1/4	218 1/2	+ 4 1/2
Deli-Batavia Tabak Mij.	338	340	341	+ 3
Deli-Maatschappij	367	370 1/4	374 1/4	+ 7 1/4
Senembah-Maatschappij	277	287 1/4	292 1/2	+ 15 1/2

De scheepvaartmarkt was lusteloos en zonder een bepaalde richting.

	31 Mrt.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling
Holland-Amerika-Lijn	87 3/4	86	87 1/2	- 1/4
" " „gem.eig.	72 1/2	72	72	- 1/2
Hollandsche Stoomboot-Mij.	29 1/2	28 3/4	27 3/4	- 1 3/4
Java-China-Japan-Lijn	91 1/2	—	90	- 1 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	8 5/8	8 7/8	8 7/8	+ 1/4
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	77	75	72	- 5
Konink.Paketaart-Mij.	135	136 3/4	137 1/4	+ 2 3/4
Maatschappij Zeevaart	72 1/2	76	75	+ 2 3/4
Nederl. Scheepvaart-Unie	122 1/2	124 3/4	122	- 1 1/2
Nievelt Goudriaan	100 3/4	100	99 3/4	- 1 1/4
Rotterdamsche Lloyd	122 1/2	126	122 1/2	- 1/4
Stoomv.-Mij. „Nederland”	142 1/2	144 3/4	144 3/4	+ 2 1/4
" " „Noordzee”	30	—	30 1/2	+ 1/2

De Amerikaanse markt was vast, doch stil.

	31 Mrt.	4 Apr.	7 Apr.	Rijzing of daling
Americ. Smelting & Refining	63 1/8	65 1/2	66	+ 2 1/8
Anaconda Copper	69	73 7/16	70 1/2	+ 1 1/2
Studebaker Corp.	102	101	101	- 1
Un. States Steel Corp.	107 1/16	107 3/4	106 1/2	- 9/16
Atchison Topeka	107 15/16	108 3/4	108 7/16	+ 1/2
Erie	25 5/16	27 1/16	27 3/16	+ 1 7/8
Southern Pacific	96	101 7/16	98 7/16	+ 2 7/16
Union Pacific	142 15/16	144	143	+ 1/16
Int. Merc. Marine orig. gew.	8 3/4	9 3/8	9 7/16	+ 1 1/16
" " " " pref.	30 3/4	33 1/2	34 1/4	+ 3 3/4

De geldmarkt is tegen het einde der berichtweek veel ruimer geworden; prolongatie liep terug tot 4 pCt.

**GOEDERENHANDEL.
GRANEN.**

8 April 1924.

De President der Vereen. Staten heeft den boeren weder eens laten weten, dat zij op regeeringssteun mogen rekenen

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Ayres			Soorten	7 April 1924	31 Maart 1924	9 April 1923
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe April	Mais Mei	Lijnzaad April				
5 Apr.'24	103 ³ / ₈	78 ³ / ₈	46 ³ / ₈	10,70	8,05	19,15	Tarwe*	11,75	11,75	13,37 ¹ / ₂
29 Mrt.'24	101	76	44 ⁷ / ₈	10,35	7,95	18,50	Rogge (No. 2 Western) ..	9,70	9,75	11,10
5 Apr.'23	121 ⁵ / ₈	75 ³ / ₈	45 ³ / ₈	11,70 ¹⁾	8,65	21,50 ¹⁾	Mais (La Plata)	227,—	229,—	217,—
5 Apr.'22	129 ⁷ / ₈	57 ⁷ / ₈	36 ³ / ₈	12,95	8,25	19,55	Gerst (48 lb. malting) ...	206,— ⁴⁾	209,— ⁴⁾	187,—
5 Apr.'21	152 ¹ / ₂	59 ⁷ / ₈	38 ³ / ₈	16,60	8,30	13,85	Haver (38 lb. white clipp.)	9,50 ⁵⁾	9,75 ⁵⁾	10,50
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₈	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,10	14,25	11,50
							Lijnzaad (La Plata) ... ³⁾	400,—	390,—	456,—

1) Per April.

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.

*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Donaugerst. 5) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	30 M./5 April 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	30 M./5 April 1924	Sedert 1 Jan. 1924	Overeenk. tijdvak 1923	1924	1923
Tarwe	40.254	244.070	204.905	—	11.513	14.030	255.583	218.935
Rogge	3.292	146.303	136.752	1.350	3.325	435	149.628	137.187
Boekweit	—	6.575	3.530	—	—	—	6.575	3.530
Mais	8.137	161.168	192.303	100	20.391	31.802	181.559	224.105
Gerst	4.563	86.166	43.886	2.800	12.672	4.127	98.838	48.013
Haver	3.766	63.692	24.971	—	—	533	63.692	25.504
Lijnzaad	14.260	71.562	40.305	503	28.545	34.446	100.107	74.751
Lijnkoek	4.315	47.558	59.828	—	700	—	48.258	59.828
Tarwemeel	9.303	61.746	19.315	1.620	4.029	3.377	65.775	22.692
Andere meelsoorten	708	2.889	500	—	—	—	2.889	500

in verband met het financieren van het restant van dezen oogst. Het gevolg hiervan zou zijn, dat de boeren niet meer gedwongen zouden zijn, tot de tegenwoordige prijzen tarwe op de markt te brengen en een verhooging der prijzen werd door velen tegemoet gezien. Toch heeft dit bericht slechts een kleine verhoging tot gevolg gehad, bijna onmiddellijk daarop is weder een daling ingetreden. Het resultaat van de fluctuaties in Chicago is, dat de noteringen vrijwel onveranderd zijn, vergeleken met een week tevoren. In Winnipeg is het resultaat een kleine verhoging. Ook in Argentinië sluiten de markten vrijwel onveranderd.

Wat den oogst in Noord-Amerika betreft, de berichten betreffende de wintertarwe zijn over het algemeen zeer bevredigend. Vooral de staat Kansas, een der allerbelangrijkste districten voor wintertarwe, belooft dit jaar een grooten oogst te hebben, terwijl het vorige jaar de opbrengst daar zeer onbevredigend was. Natuurlijk is het nog veel te vroeg om iets te zeggen omtrent de zomertarwe. Men blijft spreken van reducties in de bezaaide oppervlakte, doch waar met zaaien nog begonnen moet worden, kunnen dergelijke berichten voorbarig genoemd worden. Onze indruk is niet, dat de reductie van groot belang zal zijn, zoodat het al of niet gunstige weer wel de hoofdfactor zal worden. Een eerste schatting stelt de bezaaide oppervlakte vrijwel gelijk aan die van verleden jaar, doch ook aan deze cijfers doet men goed, niet al te groote waarde toe te kennen. Toch is de toestand zoo, dat het op het oogenblik niet waarschijnlijk is, dat in het aanstaande seizoen het Noord-Amerikaansche Continent over minder tarwe zal beschikken, dan het in dit seizoen beschikt heeft, en als wij daarbij zien, dat de zichtbare voorraden zoowel in de Staten als in Canada zeer aanzienlijk grooter zijn dan een jaar geleden, dan is het te begrijpen dat, niettegenstaande de lage prijzen der tarwe, de speculanten weinig lust gevoeld hebben, een haussepositie in te nemen, of die althans verder uit te breiden. Ook uit andere streken van de wereld komen slechts gunstige berichten. Over het algemeen staat de wintertarwe er in Europa goed voor. Uitzondering hierop maakt evenwel Rusland, waarvan de berichten zeer pessimistisch luiden. Het wekt dan ook geen verwondering, dat de verschepingen van tarwe van Rusland vrijwel geheel opgehouden hebben. Rogge wordt weliswaar nog verscheept, doch dit is ter vervulling van oude contracten. Voor verdere contracten is de Sowjetregering niet aan de markt.

Argentinië gaat voort, op groote schaal te verschepen. Op het oogenblik is het het grootste exportland en waarschijnlijk zal het deze positie nog wel eenigen tijd blijven innemen, ofschoon ook Canada, zoodra de scheepvaart op de meren weer geopend is, wel weer op ruimere schaal zal exporteerden. In het eind van de afgelopen week was er in Europa tamelijk veel vraag voor tarwe. Frankrijk, in het bijzonder daarbij geholpen door de verbetering van den wisselkoers, kocht verschillende ladingen, doch ook van Portugal en andere zuidelijke landen was er vraag. De andere landen toonden minder belangstelling, ofschoon zonder twijfel veel tarwe geconsumeerd wordt, daar de prijs in ver-

houding tot andere graansoorten laag te noemen is.

Voor rogge is de vraag niet bijzonder groot, zoodat slechts weinig zaken tot stand komen. Zoodanig hierboven reeds medegedeeld, biedt Rusland op het oogenblik niet meer aan. Toch was Russische rogge nog tamelijk ruim te koop, ofschoon de prijzen wel iets aantrekken. Noord-Amerika is nog steeds ruim voorzien van rogge doch, tenzij de Europeesche oogsten zelf spoedig uitgeput mochten blijken, zal Europa wel niet op groote schaal de Noord-Amerikaansche rogge opnemen. Duitsland, zoodanig bekend, de grootste roggeconsument, voorziet zich in hoofdzaak van zijn eigen oogst. In verband met den financiële toestand zullen de handelaren daar wel geen groote voorraden aanleggen, zoodat men zich niet verwonderen moet, indien binnen betrekkelijk korten tijd de nog resterende hoeveelheid aamerkelijk minder zal blijken dan men vrij algemeen aanneemt. Ook in ons land wordt veel rogge opgevoerd in de plaats van mais, waarvan de prijzen nog steeds zeer hoog blijven.

De verschepingen van mais waren ook in de afgelopen week nog vrij gering, aangezien Argentinië nog slechts zeer weinig aflaadt. De Donau is met flinke hoeveelheden aan de markt en verschaft dan ook het grootste gedeelte der verschepingen. Binnenkort zal Argentinië die rol wel overnemen, doch niettegenstaande de Plata oogst vroeg is, is toch de verwachting, dat in April reeds zeer veel Plata-mais verladen zou worden, wel eenigszins voorbarig gebleken. In de laatste week is het aanbod van zeer spoedig te verschepen Plata-mais wel eenigszins verminderd. Voor latere afladingen gingen de prijzen op en neer en sluiten iets vaster, doch het prijsniveau voor verschepingen gedurende Juni en latere maanden is toch weinig veranderd en is 15 à 20 pCt. lager dan de waarde voor spoedig leverbare mais. In ons land, zoowel als in België werden voor zeer spoedig leverbare mais hooge prijzen betaald.

In gerst gaat al heel weinig om. De vraag is gering, doch meestal is ook het aanbod niet zeer dringend. De prijzen konden nauwelijks gehandhaafd blijven. Ook voor haver bestaat niet voldoende vraag. Op verschillende Europeesche markten bevinden zich nogal ruime voorraden en voor de houders daarvan zal het niet onwelkom geweest zijn, dat de verschepingen eenigszins zijn afgenomen.

Onder invloed van vraag voor Amerika waren de lijnzaadmarkten over het algemeen zeer vast. Op 7 April zijn de Noord-Amerikaansche markten evenwel plotseling scherp gedaald, welke daling ook door Argentinië gedeeltelijk gevolgd werd. Dientengevolge sluiten de markten zeer kalm.

SUIKER.

Volgens F. O. Licht was het weer gedurende Maart in alle beetwortel produceerende landen te koud en is het nog niet na te gaan in hoeverre de wintergewassen hiervan te lijden hebben gehad. Zeker is, dat deze omstandigheid er toe zal meewerken, dat veel mislukt wintergewas zal vervangen

worden door beetwortels, waar de prijzen voor dit laatste product, zooals hier reeds eerder vermeld, voor landbouwers over het algemeen winstgevendder zullen zijn.

F. O. Licht geeft de volgende staat van het vermoedelijk areaal, dat de voornaamste Europeesche landen met bieten zullen bebouwen:

	1924/25	1923/24	1922/23
	H.A.	H.A.	H.A.
Duitschland	390.000	338.554	358.339
Tsjechoslowakije	290.000	225.712	184.591
Frankrijk	190.000	149.848	127.450
Holland	75.000	67.226	55.956
België	85.000	72.264	59.176
Zweden	48.000	43.700	16.716
Denemarken	33.000	30.300	24.330
Polen	170.000	141.217	109.353
Hongarije	80.000	46.037	28.775
Oostenrijk	15.000	12.889	10.584
Roemenië	45.000	39.100	22.500
Joego-Slavië	35.000	28.750	22.000
Italië	95.000	93.000	85.000
Rusland	310.000	248.353	175.608
Overige landen	114.000	96.187	84.215

Totaal Europa 1.975.000 1.633.137 1.364.593

hetgeen eene uitbreiding zou beteekenen van ongeveer 21 pCt. vergeleken bij het afgelopen seizoen.

De onlangs in Duitschland door de regeering op den suikeruitvoer toegestane verhooging met 50.000 tons witte suiker geldt tot 31 Mei a.s., maar kan voor speciale gevallen tot ultimo Juli verlengd worden. De licencies kosten Sh. 25/- per 50 KG. De totale uitvoervergunning is hierdoor gebracht op 130.000 tons.

F. O. Licht geeft de volgende nieuwe cijfers van de Europeesche bietoogsten, welke cijfers echter nog steeds voor verandering vatbaar blijven.

	1923/24	1922/23
	Tons	Tons
Duitschland	1.125.000	1.463.000
Tsjechoslowakije	1.030.000	726.472
Oostenrijk	48.000	24.468
Hongarije	125.000	82.000
Frankrijk	495.000	493.000
België	300.000	268.928
Holland	232.000	255.592
Denemarken	109.000	90.000
Zweden	150.000	71.800
Polen	450.000	301.890
Italië	350.000	297.280
Spanje	175.000	170.000
Rusland	360.000	220.000
Overige landen	170.000	108.000

Totale opbrengst Europa 5.074.000 4.572.430

In Amerika fluctueerden de prijzen op de suikermarkt deze week weer eens vrij sterk, maar sloot de markt op vrijwel dezelfde noteeringen als bij opening. De openings- en slotprijzen met het daartusschen liggende laagste punt waren als volgt: Spot Centrifugals 6.65/6.53/6.65; Mei 5-06/4.78/4.97; Juli 5.16/4.91/5.12; September 5.11/4.86/5.06 en December 4.63/4.37/4.57. De versmeltingen in de Verenigde Staten bedroegen de afgelopen week 75.000 tons tegen 83.000 verleden jaar.

Transacties in Cubasuiker bleven deze week beperkt en werd het aanbod van Cubaplanters door raffinadeurs griif uit de markt genomen tot prijzen varieerende tusschen d.c. 4½ en 4¾ c.&fr. New York.

De laatste Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 29 Maart '24	180.827	161.988	185.790
Tot. sedert 1 Dec. '23-29 Mrt. '24	2.115.961	2.121.823	1.615.573
Aantal werkende fabrieken ..	176	168	184
Weekexport 29 Maart '24....	135.359	107.965	123.345
Tot. sedert 1 Jan. '24-29 Mrt. '24	1.455.573	1.469.031	815.755
Totale voorraad op 29 Mrt. '24	660.388	653.692	967.069

In Engeland verlaagden raffinadeurs hunne prijzen met Sh. 1/- voor prompte en Sh. 1/- tot Sh. 1/3 voor latere levering.

Op Java vonden herverkoopen van disponibile Superieure suiker uit den ouden oost plaats tot f 19,—, terwijl Superieur Mei/Juni levering f 17,50 tot f 17,75 bedong. Daarna verflauwde de stemming en trokken koopers zich terug.

Hier te lande opende de markt de afgelopen week vast met f 33,75 voor Mei, f 30,— voor Augustus en f 25,75 voor November, waarna prijzen echter, naar aan-

leiding der verlaagde Amerikaansche noteeringen, ongeveer f 2,— daalden. Hierna bleef het aanbod evenwel beperkt en sloot de markt in prijshoudende stemming met koopers tot f 32,50 voor Mei, f 28,50 voor Augustus en f 25,12½ voor November. De omzet op de termijnmarkt bedroeg ongeveer 8000 tons.

De zichtbare voorraden zijn volgens F. O. Licht:

	1924	1923	1922
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Feb. '24	898.753	959.994	693.785
Tsjechoslowakije 1 Mrt. '24..	448.703	348.471	335.140
Frankrijk 1 Mrt. '24	197.205	164.045	129.719
België 1 Mrt. '24	83.815	78.974	97.289
Holland 1 Mrt. '24	32.933	81.739	136.149
Engeland 1 Mrt. '24	209.052	267.250	159.355
Europa....	1.870.461	1.900.473	1.551.437
Ver. Stat. 12 Mrt. '24.....	163.083	128.658	179.363
Cuba, alle havens 22 Mrt. '24	614.920	599.669	930.084
Totaal ..	2.648.464	2.628.800	2.660.884

NOTEERINGEN.

Data	Amster- damper Aug.	Londen		Cuba's 96 pCt. c.f.f.	New York 96 pCt. Centri- fugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni		
		Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
3 Apr. '24	f 28½	64/-	24/3	20/-	6,53
27 Mrt. '24	„28¼	64/-	24/3	26/3	6,65
3 Apr. '23	„35½	66/3	26/9	27/9	7,41
3 Apr. '22	„23½	52/6	18/3	13/9	4,41
4 Juli '14	„11½	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 26 Maart 1924.

Amerikaansche katoen was Maandag op eens veel lager. Speculanten in New-York hebben groote partijen verkocht en de daling bedroeg dien dag zelfs meer dan 150 punten. Liverpool volgde gisteren eveneens en Mei futures waren zelfs 70 punten lager, hoewel deze tegen het einde van de markt weer iets vaster sloten. Ook heden was de markt weer beter, doch het eindresultaat voor Middling American was een daling van 87 punten gedurende de afgelopen week. Egyptische soorten zijn eveneens lager, hoewel fluctuaties niet zoo groot zijn als die van Amerikaansche katoen. Verkoopen, zoowel van Amerikaansche als Egyptische katoen, blijven vrij belangrijk, terwijl eveneens voor Peruviaansche katoen nog al belangstelling bestaat.

Spinners van Amerikaansche garens hebben tot gisteren hun prijzen kunnen handhaven. Noteeringen zijn weliswaar zeer onregelmatig, daar enkele spinners ¼ pence per lb minder vroegen, terwijl anderen, speciaal die van getwijnde garens, meer vasthoudend gestemd waren en in enkele gevallen hun oude prijzen konden handhaven. De vraag was over het algemeen niet groot, hoewel er wel zaken gedaan worden. Ook voor extra harde garens voor den Levant was eveneens belangstelling, alsook voor garens van dhooties, hoewel fabrikanten van deze goederen ook een afwachende houding aannemen in de hoop, dat prijzen van garens verder zullen dalen. In Egyptische garens zijn vrij veel zaken gedaan, speciaal in de fijnere nummers. De fabrieken zijn ook beter bezet dan sedert maanden het geval is geweest en kunnen ook betere prijzen maken.

De stemming op de doekmarkt is ook eenigszins verbeterd. Er zijn meer biedingen aan de markt, hoofdzakelijk van Calcutta, terwijl China ook meer belangstelling toont voor fanciegoederen voor vlugge verscheping. Het is echter moeilijk tot zaken te komen, daar tengevolge van den korteren werktijd in de spinnerijen van Amerikaansche garens prijzen daarvan zeer vast blijven niettegenstaande de daling van ruwe katoen. Koopers op de overzeesche markten zijn ook huiverig orders te plaatsen voor latere levering tegen de huidige noteeringen en dikwijls springen orders af omdat men niet vlug genoeg kan leveren. De positie van fabrikanten is echter over het algemeen wel verbeterd en verschillende soorten worden vrij goed gevraagd, zoodat de algemeene toestand dan ook wel vooruitgegaan is.

Manchester, d.d. 2 April 1924.

Prijzen van Amerikaansche katoen blijven dagelijks fluctueeren, hoewel dit tenslotte toch slechts weinig invloed heeft op de algemeene prijsbasis; gedurende Maart varieerden spotnoteeringen tusschen zeventig punten boven en zestig punten beneden de openingskoersen, doch prijzen zijn

sedert het begin van de maand slechts weinig veranderd. Op het oogblik is katoen weer iets vaster, maar het valt moeilijk te zeggen, of deze vastere stemming zal aanhouden. Het speculeeren op den nieuwen oogst is wel wat voorbarig, daar over het algemeen de planttijd eerst over een maand voorbij is. Egyptische katoen is weer iets vaster, terwijl ook de vraag hiernaar verbeterd is. Op de Liverpoolmarkt worden verschillende klassen naar Europa verkocht.

Aan den korteren werktijd wordt door Spinners van Amerikaanse garens streng de hand gehouden en prijzen zijn bepaald vaster dan eenigen tijd geleden. Fabrikanten zijn eerder geneigd zaken te laten loopen dan hun prijzen te verlagen, hoewel er over het algemeen naar garens nog geen vraag van beteekenis bestaat. Het Verre Oosten is rustig en enkele goedkoopere biedingen hebben niet tot zaken geleid. Van het Vasteland bestaat meer belangstelling en hoewel er slechts weinig groote orders zijn, bestaat er voor verschillende soorten toch wel vraag en komen er vrij veel zaken tot stand. Ook naar Egyptische garens, zoowel enkele als getwijnde, bestaat een goede vraag, terwijl een groot aantal spindels thans bezet is voor binnenlandsch verbruik. Prijzen zijn bepaald vaster en het wordt moeilijk goedkoopere te slagen.

Doekprijzen zijn vaster, wat in vele gevallen zaken tegenhoudt. Er bestaat naar verschillende soorten een goede vraag, doch in de zwaardere goederen worden biedingen meestal teruggewezen. In de lichtere kwaliteiten worden voor Indië goede zaken gedaan en is de toon wel gezonder; wij kunnen geen bepaalde soort noemen, waarnaar de vraag overwegend is, doch er zijn over het algemeen vrij veel zaken gedaan in diverse kwaliteiten, zonder dat er van groote hoeveelheden sprake is; fabrikanten zijn over het algemeen vaster gestemd, gesteund door de vastere garenprijzen. Van China is de vraag gering met uitzondering van enkele fancy en gedrukte soorten voor den voorjaarshandel. Hier toonen importeurs wat meer moed en wij gelooven, dat er in brocades aanzienlijke posten geboekt zijn. Voor de andere soorten bestaat wel vraag, maar verder schijnt het nog niet te komen. Ook Zuid-Amerika en andere markten toonen belangstelling en hier zijn ook wel zaken tot stand gekomen.

26 Mrt. 2 Apr. Oost. koersen. 25 Mrt. 1 Apr.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/4 3/8 1/4 3/8
 F.G.F. Sakellarides 20,70 21,10 T.T. op Hongkong 2/4 3/8 2/4 3/8
 G.F. No. 1 Oomra 10,50 11,00 T.T. op Shanghai 3/2 3/8 3/2 3/8

Noteering voor Loco-Katoen.
 (Middling Uplands.)

	4 April 1924	28 Maart 1924	21 Maart 1924	4 April 1923	4 April 1922
New York voor Middling ...	30,60 c	27,40 c	28,90 c	29,30 c	18,15 c
New Orleans voor Middling	30,75 c	27,50 c	29,13 c	28,75 c	16,75 c
Liverpool voor Fy Middl. ...	18,13 d	16,46 d	17,54 d	15,45 d	10,66 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens.
 (In duizendtallen balen. *)

	1 Aug. '23 tot 4 April '24	Overeenkomstige periode	
		1922-'23	1921-'22
Ontvangsten Gulf-Havens.	6.133	5.357	4.896
" Atlant. Havens.			
Uitvoer naar Gr. Britannië	1.484	1.223	1.164
" " 't Vasteland.	2.719	2.325	2.383
" " Japan	524	527	784

Voorraden.

(In duizendtallen balen. *)

	4 April '24	Overeenkomstig tijdstip	
		1923	1922
Amerik. havens	584	594	1.039
Binnenland	577	683	1.125
New York	—	—	—
New Orleans	—	—	—
Liverpool	383	437	494

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdenrijk.)
 Ontvangsten.

Data	Rto		Santos	
	Afgehoopen week	Sedert 1 Juli	Afgehoopen week	Sedert 1 Juli
5 Apr. 1924....	70.000	2.907.000	211.000	7.925.000
5 Apr. 1923....	8.000	2.316.000	82.000	6.118.000

Noteeringen en voorraden.

Data	Rto		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
5 Apr. 1924	191.000	25.250	877.000	27.000	67/16
29 Mrt. 1924	182.000	25.875	772.000	28.000	69 3/8
22 " 1924	172.000	26.550	804.000	1)	61 1/8
5 Apr. 1923	1.043.000	22.475	1.807.000	23.500	57/16

1) Niet genoteerd.

NEDERLANDSCH-INDISCHE THEE.

(Opgave Pakhuismeesteren van de Thee.)

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 29 Februari 1924.....	57.311
Sedert aangevoerd.....	30.113
	87.424
Sedert afgeleverd.....	28.437
Voorraad heden (Entrepôt en Consumtie)	58.987
Waarvan in de eerste hand.....	36.484

Amsterdam, 31 Maart 1924.

RUBBER.

De prijzen zijn aanvankelijk niet onbelangrijk gestegen, doch konden zich op het hoogere niveau niet handhaven. Een kleine daling vond plaats en de stemming werd tamelijk onzeker.

De slotnoteeringen zijn:

		einde voorafgaande week:
Smoked Sheets April	67 ct.	64 1/2 "
" " Mei/Juni	67 1/2 "	65 1/2 "
" " Juli/Sept.	68 "	66 1/2 "
Prima Crêpe April	66 "	64 ct.
" " Mei/Juni	66 1/2 "	65 1/2 "
" " Juli/Sept.	67 1/2 "	66 1/2 "

8 April 1924.

COPRA.

De markt was deze week eerst wat gemakkelijker, doch later weer vaster gestemd, tengevolge van dekkingsvraag. Singapore en Cebu kwamem tenslotte meer op pariteit van de Europeesche prijzen.

De noteeringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend	f 31 7/8
" " " April aflading	" 31 1/8
" " " Mei	" 31 3/8
" " " Juni	" 31 1/2

7 April 1924.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Standard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
7 Apr. 1924..	64.12/6	70.15/-	266.12/6	33.15/-	33.17/6
31 Mrt. 1924..	64.5/-	70.15/-	254.2/6	35.5/-	33.10/-
24 " 1924..	64.15/-	72.-/-	261.7/6	35.15/-	34.12/6
17 " 1924..	65.12/6	72.18/-	283.2/6	36.10/-	35.12/6
9 Apr. 1923..	73.5/-	82.5/-	213.17/6	27.17/6	33.17/6
20 Juli 1914..	61.-/-	—	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

Zooals reeds in ons vorig overzicht opgemerkt, toonden verschillende vrachten neiging tot dalen en helaas heeft dit verderen voortgang gevonden.

De vrachten van La Plata maken hierop echter een gunstige uitzondering en vooral gedurende de laatste paar dagen zijn de vrachten voor April booten aanzienlijk opgelopen. Ook de vraag voor booten voor het vervoer van steenkolen naar Noord Amerika blijft aanhouden.

Er begint vraag te ontstaan voor ruimte van Montreal. Er is een boot afgesloten van daar naar de Middellandsche Zee tegen 19 1/2 ct. één, 20 ct. twee havens, met 20 Mei 20 Juni liggagen.

Van de Northern Range naar La Plata werden April booten afgesloten tegen \$ 4,15 en naar West Italië tegen \$ 3.75.

Voor graan werd een boot afgesloten van New York naar Denemarken tegen 19 1/2 ct. per 100 lbs., optie Zweden 20 1/2 ct.

Van de North Pacific werden ook een paar booten bevracht en wel voor graan tegen 32/6 naar U.K./Continent

met 20 April 15 Mei ligdagen en met hout naar de Atlantische kust van Noord Amerika tegen \$ 14.— per mille voor ongeveer dezelfde ligdagen.

Van Cuba naar U.K./Cont. zijn een paar kleine booten bevracht met April ligdagen tegen 26/6.

Zoals gezegd, zijn de vrachten van La Plata aanzienlijk gestegen. Het hoogste wat tot nu toe gedaan is, is 31/6 voor een handige boot naar U. K./Cont./Bordeaux/Hamburg range met 30 April cancelling.

Ook de vrachten van La Plata voor Mei aflading worden vaster. Voor booten in die positie is 29/6 te bedingen.

In het Oosten blijft de vraag naar ruimte gering en door het groote aanbod van stoomschepen zijn de vrachten onvast.

Van Bombay on deadweight is 26/6 betaald voor een Mei boot.

Van West Australië is een boot afgesloten naar U.K./Cont. tegen 33/9 met 10 Mei ligdagen.

De Zwarte Zee heeft ook al weinig reden tot tevredenheid voor reeders. Er worden bijna geen booten opgenomen van Russische havens, doch het geldende cijfer zou ongeveer 13/6 à 14/- zijn. Een paar booten met lijnkoeken zijn van de Zwarte Zee bevracht naar Denemarken tegen 16/6 of 17/- met April ligdagen.

Ook de vraag naar ruimte van de Donau is niet groot.

In verband met de geringe vraag naar booten van de Zwarte Zee en van Indië zijn de vrachten voor erts van de Middellandsche Zee ook dalend. Van Algiers of Bona naar Rotterdam is een April boot afgesloten tegen 6/9.

De uitgaande vrachten van Wales kunnen zich ook nauwelijks handhaven en sommige zijn gedaald.

De groote moeilijkheid om laadplaatsen voor de booten te krijgen en daarmee samengaan de kans op een staking in de mijnen heeft de vraag naar ruimte aanzienlijk verminderd. Gelukkig is op het oogenblik echter het aanbod van booten minder groot. Van Wales naar Buenos Aires is 13/6 betaald.

8 April 1924.

GRAAN.

Data	Petrograd Londen /R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol kanaal	Rotterdam	Engeland
31 M.-5 Apr. 1924	—	14/- ²	—	3/7½	26/10½	26/10½
24-29 Maart 1924	—	14/- ²	14c ¹	—	26/4½	26/4½
2-7 April 1923	—	17/3 ²	11c ¹	2/4½	25/3	25/3
3-8 April 1922	—	—	14c ¹	4/1½	25/-	25/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11½	1/11½	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotterdam	Gothenburg
31 M.-5 Apr. '24	5/6	11/6	12/6	13/4	—	—
24-29 Maart '24	5/9	11/8	13/1½	13/6	—	—
2-7 April '23	7/6	11/3	12/-	14/6	5/6	7/3
3-8 April '22	6/6	13/-	14/3	18/6	5/4½	8/3
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
31 Maart-5 April 1924..	24/4	30/-	31/-	27/6
24-29 Maart 1924..	26/-	30/-	33/9	27/6
2-7 April 1923..	29/6	32/3	35/-	35/6
3-8 April 1922..	20/9	27/6	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Am. cents per 100 lbs. ²) Per ton d.w.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar. Overige noteringen per ton van 1015 KG.

RIJNVAART.

Week van 30 Maart t/m. 5 April 1924

De aanvoeren van zeezijde namen voortdurend toe. Verschillende erts-, graan- en stukgoedbooten kwamen binnen.

De beschikbare scheepsruimte bleef schaarsch. De daghuren bedroegen 5-6 cts. per ton.

Voor ertsvrachten naar de Ruhr werd gemiddeld fl. 1.40 met ¼ en fl. 1.60 met ½ lostijd betaald.

De waterstand, hoewel vallend, was steeds gunstig, naar de Boven- en Benedenrijn kon vol afgeladen worden.

Het sleeploon was gemiddeld genoteerd volgens het 70 cts. tarief.

INKLARINGEN.

IJMULDEN.

Landen van herkomst	Maart 1924		Maart 1923	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	10	12.217	10	7.833
Groot-Britannië	85	57.156	116	79.905
Duitschland....	36	56.502	37	51.602
Noorwegen....	4	2.280	2	696
Zweden.....	9	3.797	6	2.462
Denemarken....	7	4.268	5	2.340
Finland.....	—	—	4	1.196
België.....	4	1.585	2	3.948
Frankrijk.....	3	3.897	4	1.885
Spanje.....	6	4.681	9	7.482
Portugal.....	6	4.983	2	1.033
Italië.....	4	4.412	—	—
Oostenr.-Hong., Griekenland.	1	728	1	1.008
Levant.....	2	2.473	2	4.672
Rusland-Zw. Zee	1	2.826	—	—
Roemenië, Bulg.	2	2.733	—	—
And. Midd. Zeeh.	6	12.986	5	8.404
Senegal, Dakar.	—	—	2	6.720
Ov. Westk. Afrika	3	6.793	4	8.237
Oostkust Afrika.	1	3.447	2	7.315
Voor-Indië....	3	13.440	—	—
Achter-Indië...	1	4.209	—	—
Ned. Oost-Indië.	12	46.961	9	36.293
And. Aziat. hav.	3	13.743	4	18.086
Vereen. Staten..	5	16.937	5	14.828
Ned. West-Indië-Ned. Antillen.	6	7.864	6	10.845
Argent., Urug...	8	36.522	2	13.480
Chili.....	5	14.696	2	5.034
Totaal....	233	342.136	241	295.304
Periode 1 Jan.—31 Maart ¹⁾ ..	682	940.443	730	846.924
Nationaliteit				
Nederlandsche..	122	203.370	145	195.905
Britsche.....	48	66.163	47	55.561
Duitsche.....	35	40.235	30	26.302
Noorsche.....	10	8.287	5	2.472
Fransche.....	3	4.142	3	399
Zweedsche.....	11	5.481	5	3.384
Deensche.....	—	—	2	1.906
Vereen. Staten.	1	5.165	2	6.806
Andere.....	3	9.293	2	2.569
Totaal....	233	342.136	241	295.304

¹) 1913, 523 schepen met 612.248 N. R. T.

(Vereenigde Scheepsagenturen van Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Februari 1924		Februari 1923	
	Aantal schepen	M ³ .	Aantal schepen	M ³ .
Binnenl. havens.	1	19.756	—	—
Groot-Britannië	30	240.056	30	233.704
Italië ¹⁾	15	6.677	4	13.714
Levant ²⁾	9	5.706	8	5.013
Totaal....	55	272.195	42	252.431
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	41	243.254	32	233.369
Britsche.....	7	24.979	3	15.648
Duitsche.....	—	—	4	1.953
Belgische.....	7	3.962	3	1.461
Totaal....	55	272.195	42	252.431

¹) Bijleggers. ²) Sleepbooten. (Barend Stofkoper & Co.)

Koninkrijk der Nederlanden.

6 pCt. NEDERLANDSCHE STAATSLEENING 1923 B groot nominaal f 85,000,000.-,

uitgegeven krachtens de wet van 22 December 1922, Staatsblad No. 705,

verdeeld in Obligatiën aan toonder,
groot f 1000.- en f 500.-,
waarvan f 25,000,000.— reeds zijn geplaatst.

De leening heeft een looptijd van 50 jaren. Vóór 1 April 1928 zal niet tot versterkte aflossing of conversie kunnen worden overgegaan. Telken jare, te beginnen met 1 April 1925, worden Schuldbekentenissen voor haar nominaal bedrag aflosbaar gesteld, ten beloope van 0.35 ten honderd van het bedrag der leening, vermeerderd met het bedrag der door die aflossingen vrijgekomen rente. Te beginnen met 1 April 1928 kan de aflossing versterkt worden of het geheele nog uitstaande bedrag der leening worden afgelost.

De ondergeteekenden berichten, dat zij de inschrijving openstellen op een

nominaal bedrag groot f 60,000,000.-

van bovengenoemde leening verdeeld in stukken van f 1000.— en f 500.—

te **AMSTERDAM**, ten kantore van:

De NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
De AMSTERDAMSCH E BANK,
De BANQUE DE PARIS ET DES PAYS-BAS,
De TWENTSCHE BANK,
De INCASSO-BANK,
De Heeren LIPPMANN, ROSENTHAL & Co.,

De NEDERLANDSCH-INDISCHE HANDELSBANK,
De NEDERL.-INDISCHE ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ,
De Heeren PIERSON & Co.,
De ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING,
De Heeren GEBR. TEIXEIRA DE MATTOS,
De Heeren VERMEER & Co.;

te **ROTTERDAM**, ten kantore van:

De NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
De AMSTERDAMSCH E BANK,
De BANQUE DE PARIS ET DES PAYS-BAS,
De TWENTSCHE BANK,

De INCASSO-BANK,
De Heeren R. MEES & ZOONEN,
De ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING;

te **'s-GRAVENHAGE** ten kantore van:

De NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,
De AMSTERDAMSCH E BANK,
De TWENTSCHE BANK,
De INCASSO-BANK,

De Heeren R. MEES & ZOONEN,
De NEDERLANDSCH-INDISCHE HANDELSBANK,
De NEDERL.-INDISCHE ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ,
De ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING;

op **VRIJDAG 11 APRIL 1924**,

van des voormiddags 9 tot des namiddags 4 uur,
tot den koers van 97 pCt.

Bij overteekening zal de toewijzing zooveel mogelijk pondspondsgewijze geschieden.

Het recht wordt voorbehouden bij de toewijzing inschrijvingen niet in aanmerking te nemen.

De betaling der toegewezen obligatiën moet geschieden **23 April 1924**, ten kantore van inschrijving, tegen inontvangstneming van door den Minister van Financiën uit te geven receptissen, die zoo spoedig mogelijk tegen de definitieve obligatiën kosteloos zullen worden ingewisseld, ter plaatse door den Minister van Financiën te bepalen.

Voor verdere bijzonderheden wordt verwezen naar het Prospectus d.d. 5 April 1924.

Prospectussen en Inschrijvingsbiljetten zijn bij de kantoren van inschrijving verkrijgbaar.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.
AMSTERDAMSCH E BANK.
BANQUE DE PARIS ET DES PAYS-BAS.
DE TWENTSCHE BANK.
INCASSO-BANK.
LIPPMANN, ROSENTHAL & Co.
R. MEES & ZOONEN.

NEDERLANDSCH-INDISCHE HANDELSBANK.
NEDERLANDSCH-INDISCHE
ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ.
PIERSON & Co.
ROTTERDAMSCH E BANKVEREENIGING.
GEBR. TEIXEIRA DE MATTOS.
VERMEER & Co.

AMSTERDAM,
ROTTERDAM, 5 April 1924.